

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLÉN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET“-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezeztől fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy diszkrétivel vagy körzetel ellátott hirdetésekért térmenték szerint minden négyeszig centim. után 3 kr. számítottatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Az üstököszt kérdd: honnan jő, hová megy?
Mi üzi őt, mi cél felé tova?
Az üstökén vész, homlokán haláljegy,
Ragadja bőszi, prűszkölő lova.
Végzettől üzve fut, meg nem pihenve;
De kérdd: hová visz útja úttalan?
— „A végtelenből és a végtelenbe!“
Ennyit felel csak és tovább rohan.

Kérdd a folyót: hömpölygő széles árja
Honnan szakadt, kigyózza merre lejt?
Vizén terhelve úsz ezernyi gálya,
Kincsesel rakodtan, mint megannyi sejt.
Majd szikla körzi, majd termő vidékek,
Rombolva ott, áldást árasztva itt —
A földnek jóltévője, tükre égnek,
Mig sírt neki a tenger ágya nyit.

Láng-üstökösnel rejtelmesb, csodásban,
Petőfi jött és távozott megint;
Mint a folyó, hatalmas áradásban,
Jött s ment, a róna jóltévőjekint.
Szülötte mély, vízhangos renetegnek,
Vonatva mélységek hatalmitul —
Nem tudja senki: bölesője hol renetget,
Nem senki: sírja merre domborul. . .

De mint a csillag, mely sebes futtában
Az égen fénylő tűzvonalat mutat:
Ő néki is, hol járt, nyomában láng van,
S fényes dicsőség jegyzi az utat;
Jó kedve szétszórt égő sziporkái,
Haragja bőszi villámi: a dalok;

TÁRCA.

Legszebb virágai, hol vannak a földnek?
— Oh! mutassátok meg, hol merre teremnek,
Hogy koszorút fonjak?
Szép, hármassal koszorút Petőfi Sándornak,
A „költő“, a „nagy hős“ és a „nagy martír“-nak,
Ki Leonidásza volt a magyar honnak!

Arany, gyöngy és gyémánt, — ezerszínű virág,
Miket szívesen nyujt az egész őt világ,
— Mind nem léssen elég!
Ilyen koszorút már más ember is kapott.
De hiszen Petőfi mindenkinél nagyobb!
Igy hát drágább babér illetheti fejét.

Tűz-pillangókként látván szerteszállni,
Hol járt, hogy élt: megtudjuk általok.

— — — — —
És mig a róna, melyet úgy imádott,
Nyílt arcullattal az egekre néz,
És hó kebelén ringat délibábot:
Az ő emléke itt el nem enyész.
Rengő kalász, kövér fű, évről-évre
Zöld koszoruba fonja itt e helyt,
S halk sutogással áldást mond nevére
Hegyaljánk is, mit szint' megénekeit.

S a mig lesz egy rög, — és hol nincs ilyen,
[hajh!]
Amelyre honvéd vére csorga le,
S lesz egy keresztke, fejfa, vagy egy zöld
[galy.]

Jelölni hőseink sírját vele;
Mig áll Segesvár gyászemlékü tére;
Ahol ketté tört a kard és a lant:
Fölzúg a „Talpra magyar! s az „Előre!“
A vész hárfáján szellemkéz alatt.

S mig egy magyar lesz, s hangzik egy
[magyar szó,]

S szerelmes lányka magyarul dalol;
Mig egy magyar sziv fölriad viharzó
Nagy elszánással a nyomás alól;
Mig nyerve nem lesz a világ-szabadság,
S küzd egy magyar, hol érte küzdeni kell,
S lesznek, kik jelszavát fennharsogtassák:
— Petőfit addig nem felejtik el!

Szász Károly.

Jöjjetek tündérek, istenasszonyok mind!
Nap, hold és csillagok és a mi csak fényt hint,
Oh, csak jöjjetek el,
Zephyr s a kis Amor; az est és a reggel
Együtt dolgozzatok az égi kezekkel!
A koszorút néki ti készítsétek el!

És adjátok nékem, oh adjátok ide,
Hogy én Segesvárra siethessek vele,
Oda, hol sírja van!
Hová ma a magyar, mint Mekkába a tar
— Nagy nemzethez illő szent zarándoklattal —
Kegyéletét viszi háladalaiában.

Szent a hely és a kő, mely sírja fölött áll.
Leborulok én is véres hamvainál,
Mint annyi ezerek.
És ha nagy Hadurhoz imám' elrebegém:
Egi koszorutok sírjára teszem én,
Szalagira irván e dicső Igéket:

Magyar és Idegen! franc, angol, szerb, török,
Orosz, német, román, belga, skót, svéd, görög,
Nagy és kis nemzetek!

Indul őt keresni egész Magyarország,
Ország címerével a koszorút hozzák;
Száz ezernyi népség sírját koszorúzni,
Koszorúzott sírján sírva leborulni.
Ó te jó magyar nép! beh hiába fáradsz,
Szemed omló könyvet beh hiába áraszt,
A Petőfi sírját nem leled meg sírva,
Nem tehetsz koszorút ismeretlen sírra!

Mikor Erdély vesztén a hon is elvérzett,
Az a nagy fájdalom, mit a dalnok érzett
Áttörte valahol ott a béceek alját
S reneteg zárta be reneteg síralmát.
Nem kihamvadt porba, nem kialudt földbe,
De a hol a mélyben forr a lángok öble,
Ott van ő valahol rejtett sírhalomban,
Szive ég honáért örök fájdalomban.

Harsona zengése, csatakürt hangzása,
Riadó daloknak harsi rivalgása,
Zászlók suhogása véres csatatéren,
Kardok csillogása diadalmi fényben . . .
Talpra magyar! talpra! ez, ha zengne újra,
A szabadság lángja, ó, ha az kigyulna!
A Petőfi sírját keresni sem kéne,
Itt teremne köztünk maga, újra élve!

Dala újra zengne, zengne szabadságról,
Lelkeinket vinné az a bűvös mámor,
Melylyel a halálba, mint álomba mentek
Honért, szabadságért ama dicsők, szentek!
Lángsírjából kiszállva, ő vezetne újra,
A haza földjére áldva ő borulna,
Koszorút ő adna, jó magyar nép, néked,
Hogy azt a régi dalt még ma is megérted!

De Petőfi hallgat, ötven éve hallgat,
Minek bolygatjátok hát e nagy fájdalmat?
Abba a mély sírba ki merne ma lépni,
Ahol az ő szívet száz keselyű tépi?
Jól vigyázz magyar nép, még ma Segesvárott,
Búcsújáró helyen, imádkozva járj ott,
El ne üzzön onnan, a ki szolgál honra
A napsugarakból lángostorát fonja!
(S.A.-Ujhely.)

Fejes István.

Ha ez obeliszknél viszen el utatok:
Kicsiny Segesváron pihenőt tartsatok,
Hol Petőfi Sándor honjéért vérezett.

Nagy és kis nemzetek!
Tanuljatok tőle hazaszeretetet!

És te vér véreből! ne feledd el soha,
Hogy Petőfi vala legfőbb apostola
Szent szabadságodnak!
„Talpra magyar“-jával százados bőszi művét,
Egy rövid pere alatt egymaga tépte szét,
Úde léget adva százados raboknak.

Oh te, csont csontjából! ha erre visz utad:
Hajtsd meg porainál büszke homlokodat,
Hiszen ő a Tiéd! . . .
De ne sírj, ne zokogj! . . . ám kérjed istenid!
Hogy adjon Tenéked mindig egy Petőfit,
Ha tán béborulna hazád felett az ég!

(Szalók, 1899. júl. 30.)

Csurgovich György.

birtuk ugyancsak Sárospatakon a koresmai és vendéglői zár-órak megtartását keresztül vinni — szintén a közigazgatás jóakarata miatt! . . . Megoktat engem éppen ő, kinek pedig ezer módja volt ahhoz, hogy az általam nyilvánosság elé vitt *talmud tóra iskola* fülsértő sikoltozásáról tudomást vegyen! . . .

Schneider J., a kinek sok jóra valósságát, feltörekvését s hazafias gondolkodását én is mindenkor készsággal becsültem és szerettem és becsülöm szeretem ma is, érdemem feletti tisztelettel szól — egyebek között — *liberalizmusomról és emberszeretetemről* is, de azért kabátjának legalább egyik szárnyát ő is ráveti — az én kiáltással szemben — a bocherfiakra s azt a gyanút rejtegeti szűrőben ellenem, mintha én a szegények gyermekei ellen valami méltatlanságot követtem volna el s példákra való hivatkozással kíván figyelmeztetni — az óvatosságra! . . . De ő — a ki pedig a legilletékesebb bizonyosságok közé számítható — már elismeri, hogy *hazafias és esztetikai szempontból igazam van, csak hogy ő kevésbé félti a nemzeti nagy érdekeket a korlátolt műveltségű és magyarul nem tudó rabbiktól, mint én s feleli az egyenlő jogokból folyó köteleességek parancsolatait!* . . .

Viszhangja kelt az én kiáltásomnak a bocher-csapatban is, a melynek egyes tagjai sutogva beszélnek rólam, mint valami hazaárulóról vagy hóbérlegényről és gyanúsán tekintenek felém, ha szemök elé akadok s talán mondják is szegény fejemre *szent írők átkozódó kifakadásait!* Viszhangja támadt a zsidóbarátok közt, a szent férfiak és szent asszonyok seregében is, a kik összeméregtetnek engem hivatali nagy elődeimmel (a kiket nem ismertek!) és hitvány, tengődő mohává törpítenek engem, a cédrusok kérgén élőködő moszattá, vagy mérges pöfeteggé. — Sőt igazságot próbáltak már keresni ellenem, *mint antiszemita ellen (!)* az „Egyenlőség” nevű lap hasábjain is, de szégyennel kellett meghátrálniok, mert a szerkesztő szemét nem fogta el az elfogultság sötétsége. . . .

Ennyi félreértés, félig-meddig való megértés, zugás-mozgás, gyanúsítás miatt köteleességem vált, hogy magamat jobban ki-magyarazzam s a szóban forgó különlegességet több oldalról megvilágítsam.

Mi birt engem a feljajdulásra?! — Az, hogy Sárospatakon egy csapat idegen kiadása suhanc — *tanulás címe alatt* — idegen nyelven sikoltozik és zavarja a járókelők hazafias gondolkodását és hamis fogalmakat terjeszt a papság felől, a melynek egy némely felekezet körében elegendő a minimális képzettség is s meglehet, megélhet, sőt vizsgálhatik *édes hazai nyelvünk alaposabb ismerete s nemzetünk történetének és irodalmának szerete nélkül!* . . . Kerestem, hogy ki s mi joggal tanítja ezt a különös idegen csapatot s felelősségre hívtam fel minden olyan tényezőt, a mely az ilyesmért valamilyen felelősségre vonható — az én ítéletem szerint.

Nem azt neheztelem, hogy ebben — a

*) A kéziratnak ezt a passzusát — kölesönös tisztelettel a személyek iránt és személyi vonatkozások miatt — a nt. ekkiró ur utólagos belenyugvása reményében csak kivonatossan közöltem. Szerk.

betegség érte Petőfit. A zárt levegőt tovább nem bírta ki, s a szellem kénytelen volt szabadba vezetni titkos kedvesét, azonban bánkodva tapasztalta, hogy a kalitkából kiszabadult fogoly-madarat többé nem bírta visszaédesgetni, csalogatni semmi ígérettel, semmi kincsek árán, büvölő ereje pedig el volt vesztve. Hogy miért? azt ő sem tudta. De nemsokára rájött. — A lelki harc miatt oly rövid időn megöszült Petőfi, a mint kiszabadult a fogságából, legalább az ígért kincseket követelte, hogy hadakat toborozzon és esatára szállhasson hazája szabadságáért, miként az már lelkének, szívének régi óhajta vala, de míg a hegyi szellem költő kedvesével vala elzárkozva és mulatozott a szikla alatti pompás lakában, azalatt az őrizés nélkül maradt arany rudakat legnagyobb részben föl-találták a szántóvető emberek*) s így az elvesztett kincsekkel megapadt a büvölő ereje is. — Gazdagságát bár elvesztette, de büvölő ereje mégis megmaradt annyira, hogy Petőfi-jét nem bocsájtotta vissza az emberek közé többé, hanem megrontva érzéseit, a Kárpátok bujdosójává tette, hogy így mégis csak közelében legyen a nagy költő. Ez a varázsa teljes volt. — Azóta szüntelen kerülgeti drága hazáját, határról-határra száguld. Látták, sokan látták már őtet. Nyakában bő köpönyeg, kezében papirtekercs, melyet sokszor kisimít és jegyezni kezd reá — Ir . . . ir . . . majd tovább halad, de megáll a Kárpáthegység valamennyi magasabb csucsan, hogy hosszan merenghessen, a mint letekint drága hazája térségeire — Hozzánk is eljön minden

*) A Firtos-hegy aljában valóban találtak arany rudakat és vas helyett eladták a szántóvető emberek. P.

mondjuk — *talmud-tóra* iskolában „*héber-tan-tárgyakat*” tanítanak (a mi ugyan teljesen szerencsétlen kifejezés a *vallástantárgyak* helyett!), hanem azt, hogy ott az *oktatás nyelve a galicziai-német* s még inkább pedig azt, hogy a sárospataki zsidó hitközség feje, a ki ennek a talmud-tóra iskolának is törvényes felügyelője, maga sem tud édes hazai nyelvünkön sem beszélni, sem tanítani. (Nem ő az oka, hanem a neveltetése!).

Csak épen ezt neheztelem s ezt tartottam és tartom most is képtelenségnek s nemzeti szempontból elviselhetetlen szabadosságnak — különösen ma a *felekezeti jogegyenlőség és a polgári házasság időszakában!* . . .

A városi közigazgatásra, valamint a vármegyére is azért kellett hivatkoznom, mert valakinek mégis csak tudni kell azt, hogy kik s miért tartózkodnak valamely községben s valakinek mégis csak ellenőrizni kell azt, hogy nem mívelnek-e a beköltözött állam- és törvényellenes dolgokat s nem háborítják-e meg a község békességét s megfelelnek-e a községi szabályzat kívánalmainak?! Egészségi szempontból s általában közrendészeti tekintetből a szolgabírósnak bizony még a talmud-tóra iskolákról is tudnia kell — *hirlapi felszólalások nélkül is!* — A tanfelügyelőséget azért soroztam be a felelősök sorába, mert láttam, tudtam, hogy azok a bocher-gyerekek, a kik olyan gyönyörűen pergetik a galicziai német nyelvet, még *nincsenek túl a népiskolai hat osztályon*, de ha ezen túl volnának is (a mit azonban Schneider J. t. ellenfelem sem enged meg! . . .) akkor is *ismétlő iskola-kötelesek* még — a törvény értelmében*). . . (Sajnálatos, hogy nálunk az *ismétlő-iskolai intézmény* csak a papíron szép és igaz, de nem a valóságban is!). Illetékelen faktorokra tehát nem felebeztem, mert nem áll az, hogy a talmud-iskolák pusztán csak a zsidó hitközségek autonóm hatáskörébe tartoznának! . . . Bizonyosság erre t. Barthos főszolgabíró úr, a ki a sárospataki talmud-tóra iskolába — a maga közegei által — végre is bekopogtatott és . . . „meglapultak szépen a fiúk”.

De maradjunk csak a baj lényegénél. Igaz, hogy az 1877-iki közoktatásügyi miniszeri rendelet kimondja, hogy „a rabbi felügyelete alatt álló, hitoktatásra szolgáló tanodákban kizárólag *héber tantárgyak* taníttassanak,” de sem ez, sem más rendelet nem intézkedik a felől, hogy az ilyen iskolákban az *oktatás nyelve a galicziai-német nyelv legyen!* . . . Hol veszik tehát a rabbi urak azt a jogot, hogy ők szép Magyarországon a talmud-tóra iskolákban idegen nyelven adják meg a *héber-tan-tárgyakhoz* (helyesebben a *vallástantárgyakhoz*!) *szükséges magyarázatokat*? . . . Nem az a botránykötő, hogy héber nyelvet és héber nyelven írott valóságos-okmányokat ismertetnek (mert hiszen ez törvényes joguk!) hanem az, hogy nem jut

*) És mint olyanokat — és mint ilyeneket, a kik t. i. nem tettek eleget népiszkolai kötelezettségeiknek — föltéve, a mit egyébként a j. főszolgabírájának multi válasza konstatálnunk enged, hogy a magyar állam kötelezéséhez tartoznak — szimplaiteer ki kell seprézni a bocher-iskolából és minden további teketória nélkül belekényszeríteni törvényes eszközökkel a népiszkolába! Szerk.

évből egyszer. Itt pihen meg a rendes ülszékén, melyet „Petőfi-köv”-nek neveznek, s ha leérkezik a kopasz *Nemere* meredek oldaláról, körültekint a szépségben váltakozó haza síkságain — Aztán tovább megy.

Előbb keletre, majd délre vonul, hol a *Lakóca* hegycsúcson ismét megpihen. Így vándorol, így bujdosik tovább . . . A kik látták tova haladni kísérteties, hosszú fehér hajával: szívek megrázkodott a fájdalomtól . . . és a hol elhaladt az elvarázsolt költő, a lábnyomait megeseókolják, leborulva imádkoznak, hogy fájdalmat ne okozzanak Petőfinek: a Kárpátok bujdosó szellemének. —

Péterfi Tamás.

Kirándulás Velencébe.

Irtá: *Benécs Gusztáv.*

(Polytatás és vége.)

Miután a „Zemplén” 28. számában közölt éteklap szerint készült ebédet el nem költöttük, nyugodtan kirándulhattunk délután a *Lido*-ra. Ez egy tengeri fürdőhely, gyönyörű szigeten. Minden oldalról beláthatatlan tengerrel övezve. Midőn a kis gőzösről kiszállánk, megörültem, hogy látok már valami élő állatot, ha mindjárt lövonatu vasuti kocsiiban is. De hát ez is nem öszvér volt a kutya! Tehát nem is lóhanem öszvér-vonat. Egy kupét egész tele színlüktől ültünk s úgy robogtunk tovább a fürdőhöz. Itt egy szép villát meg akartam vásárolni, meg is alkudtam s csak azon mult, hogy a tu-

szókba (mert nincs meg ehhez az alap sem a szívükben, sem az agyukban!), hogy a miképpen lehet görög, latin, német, francia s angol stb. nyelvet tanítani a magyar gimnáziumokban s héber nyelvet, arabot, persát stb. a theologiai akadémiákon és egyetemeken **magyar nyelven**: éppen úgy lehetne ez a talmud-tóra iskolákban is!!

Talán az a galicziai-német nyelv gazdagabb a vallásos igazságok érzékeltetésére, mint a magyar?! — Tagadom. Az Arany, Petőfi, Jókai, a Ballagi Mór vagy — ha tetszik — a Kiss József és Dóczy Lajos magyar nyelvre megbír mindenféle talmudi bölcseletet, minden kabalisztikus elvontságot és hihetlenséget!! Igen, de hogy bírja meg az irodalmi magyar nyelvet az a rabbi, a ki abban a vak elfogultságban él, hogy „*kizárólagosan a papi hivatásra előkészítő intézet az orthodox zsidóságnál egyáltalán nem létezik s vallási intézményei szerint ilyen nem is képzelhető*”; a ki azt hiszi, hogy elégséges utralavó az egy orthodox rabbinak, ha „*talmudtudomány, vagy vallásos szent életmódja által kitűnik*” s mint ilyet a hívek önkéntesen maguk fölé emelik, „*megválasztják rabbinak, erkölcsi vezetőjüknek*.” (Lásd: „Magyar Zsidó Szemle” 1884-dik évfolyamában. 664—667. lap).

Ilyen-e a sárospataki zsidó hitközség rab-bija; úgy nyerte-e minősítését, hogy „*három elismert, őseinek csonkítatlan vallásában élő orthodox hittudós, vagy három hittörvényhű rabbi*” állította ki neki a diplomát?*) — én bizony erről semmitsem tudok; de tudom azt, hogy a sárospataki hitközséget sem a községi iskola-székben, sem a képviselőtestületben, sem bármiféle tisztelgő küldöttségben, a hol magyarul illik és kell szólni — a *sárospataki zsidó rabbi sohasem képviselte és nem képviseli*. És sok van ilyen Zemplén-vármegyében! . . .

Hát nincs-e jogunk ez ellen feljajdulni és nincs-e jogunk a törvényre appellálni ez ellen a *törvénysértés* ellen?! Igen, törvénysértés ellen!!

A törvény világosan megszabja, hogy minden felekezet lelkésze hivatalból tagja a községi iskolaszéknek. Ez jog, de köteleesség is, a mely köteleesség elől húzódozni nem lehet és nem is szabad. Mennyi időt töltöttünk mi el többen, sokan a sárospataki községi iskola zürzavaros ügyeinek tisztázásában s emésztettük a lelkünket a hivatalos és nem hivatalos akadályok legyő-zésében . . . de zsidó rabbit nem láttunk magunk közt soha!! Hát jól van-e ez így?! Aztán a zsidó-rabbi anyakönyvvezető is — ha nam esalódom — s lehet e az, ha annyit sem tud magyarul, mint egy póttanfolyamos orosz tanító?!

De a rabbi urak saját népiszkolájuk legfőbb felügyelői is — nemde?! Hát miként ügyelhet fel egy jó magyar szellemű iskolára egy olyan rabbi, a ki nem is sejti, hogy mi az a jó magyar szellem s a ki éppen azért — esetleg — ártalmára válhatik annak a megbecsülhetetlen jó szellemnek?!

Hát a felekezetek társadalmi együttélésére, békecséges együttalkozására, sőt nagy és szent dolgok körül való együttelkesedésére nem a

*) Így tartja egyedül helyesnek a nevezett felség-folyamodvány! R.

lajdonos nem akarta S.-A.-Ujhelybe szállítani; most már sajnálom, mert az olvasóközönség hiszi is, nem is kirándulásomat. Azt mondja: az egészket kiírtam a R. barátunk varsói utleírásából, mikor nagy Muszkaországban volt vadalmát árulni.

Az éjszakáról nem szólok. Erről ugyanis már évekket ezelőtt jelent meg az „Egy éj Velencében”, „A velencei rémes éj”, vagy „A gályarab menyasszonya” címmel több kötetes regény: tessék ezt elolvasni. (Kapható a Lövy A. könyves boltjában részletfizetésre is). Legfeljebb annyit említek meg, hogy láttam a vad briganti, rinaldo-rinaldini természet megnyilatkozását. — Egy taliános orfeomban ugyanis a három araszos szoknyájú 2-ik v. 3-ik primadonna éneklése közben elkiáltottam magamat: „magyarul! „magyarul!” Jaj, micsoda felfortyanás lett az egész mulatóban. Az indiánusok felugráltak, köpenyök alatt tört, pisztolyt szorongatva, valami olyanfélét kérdeztek: mit akarnak ezek? Társaim jobbra-balra sáppadoztak, én azonban hirtelen feltaláltam magam s azt mondtam a vendéglősnek, hogy triko-szállító vagyok s üzlet végett jöttem ide, ő aztán ugy tolmácsolta a nyugtalanodóknak a dolgot, hogy ez az ur elvesztette a bugyelárisát, a becsületes megtalálónak jutalmat ad. Így aztán lecsendesedtek a háborgó kedélyek.

Velencét azonban, akármeddig csavarog az ember az utcán, nem láthatja meg kellőképpen. Legfeljebb annyit vesz észre, a mit egyik uti-társunk is megjegyzett, hogy az egész várost elöntötte az árvíz! Mi is felülénk tehát egy velencei propellerre, (ottani műneve nem jut

pap volna-e a fő ösztönző, összetartó erő? S lehet-e azzá, a ki — miként veszedelem idején a strucc a bokorba — bedugja fejét a maga talmudjába és törájába és nem lát se istent, se embert, csak Adonáját és annak szent népét és nem tud egyébért lelkesedni, mint e nép boldogulásáért és messiási ábrándjairól?!

Jól ismerem azt a küzdelmet, a melyet a magyar zsidóság nemzeti szellemétől áthatott része, az orthodox rabbik által vezérelt zsidóság elfogultsága, esőkönyössége és kizárólagossága ellen évtizedek óta folytat. Tudom, hogy mint szegénykezek az *őszintén magyar zsidók* a felségfolyamodványával okvetetlenkedő főrab-bik miatt, a kik mellüket szegezték az új idők egészséges áramlata ellen; tudom, hogy miként tiltakoztak ama rabbi felfogás ellen,* mintha „a zsidó vallástudományok művelése a világi tudományokkal való foglalkozást kizárná” s azt is tudom, hogy mennyi tiszteletreméltó ki-sérlet történt már a zsidók szent könyvének ma-gyarrá tétele és magyarul való tanítása vé-gett:—**) éppen azért kellő joggal szólhatat-tam fel az ellen a kivénült s időszerűtlenné vált felfogás ellen, a mely a talmud-tóra isko-lákban — különösen a felsőbb vidékeken — még mindig kísért s még mindig uralkodik rész-ben a társadalom közönyössége miatt is!! Meggyalázónak tartom különösen Sárospatakra nézve — a *Barthos és Schneider* urak ellen-kező véleményével szemben is — hogy a tal-mud-tóra iskola itt is fészket tud találni s aka-dályává válik — éppen a vezetője miatt — a *társadalmi összeolvadásnak*...

Mert hát, gondoljuk meg csak jól a dol-got, kinek legyen kedve közeledni ahoz a zsi-dósághoz, a melynek a feje ignorálja legfőbb kincsünket, nemzeti nyelvünket? Kinek legyen kedve szóba állani nagyobb érdekében azok-kal, a kiknek lelki életét idegen nyelvű és ide-gen szellemű egyén vezérli és táplálja? Ki kap-jon kedvet egyesülni olyanokkal, a kiknek a mi hazai nyelvünk nem élet-szükség, irodalmunk nem a legfelségesebb szellemi eledel s a kik az istennel és egymással való társalkodásuk köz-ben nem is akarnak, nem is bírnak magyarokká lenni a magyar földön, a magyar ég alatt?!.. Am tessék kinek-kinek meghallgatni, hogy mi-lyen nyelven beszél, eseeveg, perel uton-utfélen, templomban és templomon kívül a felvidéki s éppen sárospataki zsidóság is s gondolkozzék aztán, hogy *ebben a nyelvben él-e az igazi magyar nemzet* s ítélje meg, hogy igazi magyar zsidóság-e az, a melynek a magyar nyelv csak a keresztyénekkel szemben szükséges s csak közvetítő eszköz, vagy üzleti érdek, de saját zártkörében teljesen felesleges luxus-cikk, vagy haszontalan, hitvány portéka!!

A pánszlávok stb. elfogultságáért a papokat tesszük mindig felelőssé; nem kell-e azért fe-lelősekké tennünk a zsidók *pan-galicizmusá-ért* az orthodox rabbikat is?!.. „Főtől bűző-södik a hal” — a példabeszéd szerint. A tár-sadalmi kiváratos egybeolvadásnak s az újabb törvények szellemének — **akaratlanul is** — ellensége tehát *minden orthodox rabbi, minden*

*) Lásd a „*Magyar Zsidó Szemle*” 1884. évfolya-mában. „*A jesibák és talmud-tórák*” e közleményt stb. R.

**) Lásd a „*Protestáns Szemle*”-ben (ez évi fo-lyam) a magyar zsidó szertartásról írott bírálatomat. R.

eszembe) s végig hajókáztuk a főutcaát: a „Canal Grande”-ot (ez 3 kilométer hosszú). Meg is állapotunk abban, hogy az összes paloták náthásak, mert állandóan lábvízet vesznek. Feltűnt nekem, hogy minden palota előtt a tengerben nagy facölöpök állanak kijebb-beljebb. Mi ez? kérdezzük a gondolást; ez uraim a mesgye, a határ; addig a tulajdon annak az illetőnek a tengerhez, a hol a cölöpök vannak. — Na, hát így meg.

Micsoda építészet, micsoda palotasorok! A disztések, arabeszkék, kariatidok, lépcsők, parkányok stb. mind gyönyörű márványból fa-ragva; az u. n.: „Aranyház”-nak csak a lép-esőháza — úgy mondták — fél millió lirába került (470—480 ezer ft!) A Rialto, ez a remek márványhid a „Grand Canal”-on, körülbelül fele útja ennek a főutcaának, itt már gyalog is át lehet menni. Érdeklődtem a vasuti állomás iránt: hogy az ördögbe repül át a lokomotív ezen a roppant tengeren? Hosszu viadukt van építve cölöpökre, ezen robog végig a masina, de nem szabad se jobbra, se balra néznie, mert beleszédül a sósvízbe.

A látnivalók koronája mégis az Akadé-miában van. Ez a szépművészetek csarnoka. Talán 17—18 nagy terem dusan megrakva a világ legszebb festményeivel. Tizián, Michel, Angelo, Veronése, Tintoretto, Bellini, Molinari stb. festő-művészek gyönyörű műveivel. Az ember szinte várja, mikor lépnek ki az alakok a rámaikból, hogy megkérdezzék, mit szól az olasz festőművészethez uram? A festmények tulnyomó része bibliai tárgyú, a mi érthető is

talmud-tóra-iskola és a dicsőséges, dédelge-tett galiczia-német nyelv is az!!*)

Kérdezzük meg végtére azt is, hogy mi-képen történik a talmud-tóra-iskolák állami el-lenőrzése, vagy legalább számba vétele? A köz-oktatásügyi miniszter évi jelentéseiben szó van mindenféle emberbaráti tanintézetéről, kisedo-vo-dáról, menedékházakról, nép- közép- és felsőbb iskolákról; van, szó az egyetlen rabbi-képző in-tézetéről s a zsidó nép- és reálisiskolákról is stb., *de nincs szó sehol* (én legalább nem találtam!) *talmud-tóra-iskolákról*, pedig a keresztyén pap-növeldek, theol. akadémiák és fakultások is ugyanam számba vannak véve tanáraikkal, ta-nítványaikkal stb. egyetemben s gondosan ki van mutatva, hogy melyikben hány magyar és nem magyar növendék nyeri oktatását, kiképez-tését!! *Hol számolnak hát el a talmud-tóra-iskolák vezetői?* A hitközség, vagy valami orszá-gos bizottság előtt? *De talán ez utóbbi esetben is nyilvánosság elé kellene az évi statisztikai adatoknak jutniok?*... Ugy kellene csakugyan s akkor aztán kiderülne lassanként, hogy miféle készütséggel állanak a talmud-tóra-iskola növendékei egy-egy zsidó hitközség élére s miféle szellemi tartalommal lesznek a magyar nemzet egy részének vezéreiv!! Ez pe-dig nem közönséges érdek ám! Akkor aztán ki-derülne, hogy megérdemli-e a zaklatást a tót-lutheránus, a pan-román, a pan-szász, a pan-ruthén stb. gondolkodású pap, és hogy nem ér-demelné-e meg ugyanazt a rendőri figyelmet a *pan-zsidó rabbi* is. — nemzeti szempontból a magasabb, szentebb érdekek miatt?!... Talán egyébb is kiderülne a nagy közönség előtt is, az t. i., hogy ezek a bocher-gyerekek mi viszony-ban vannak a népiskolával és tudományos ismereteikkel hogyan viszonylanak a népiskolai gyermekek ismereteihez és hogy nincsen-e va-lami törvényellenes az ő állapotaikban, rejtve, lappangva fejlődő neveletésükben?!

Nem tudom, ha ezek után jobban megér-tenek-e engem az érdekelt felek? Igen-e, nem-e: az ő dolguk. Az ellen azonban tiltakozom, hogy felszólalásomat (csak egy I betűvel, tehát nem főszolgabírói orthogragphiával!) személyek, vagy felekezet elleni gyűlölségre magyarázzák. Én, a ki annak idején lelkesülten cikkeztem a zsidó-keresztyén házasság mellett (a mit a főrendek méltóztattak leszavazni) s a ki hazai viszonya-ink között szükségesnek, üdvönsnek kirdtettem a polgári házasság behozatalát: csak a tudat-lanok előtt eshetem gyanuba multkori feljajdu-lásom és mostani magyarázataim miatt. Én egy művelt, faji ábrándoktól s elfogultságtól meg-tisztult magyar zsidóságért lelkesedem, a mely-nek vezetői általában s kivétel nélkül azzal a magasabb kvalifikációval s azzal a nemzeti szel-lemmel vezérlik hűveiket az isten-országa felé, a melylyel a legműveltebb keresztyén és a leg-magyarabb magyar lelkesz. Azért a zsidóságért, a mely itt él és itt hal ezen az Istenadta jó földön, s a mely teljesen azonosítja magát a magyar nemzettel zömével és őszintén segíti ezt a nem-zeti nagy célok elérésében. Azért a zsidóságért, a mely büszke arra, hogy a Kazinezy-Petőfi nyelvét beszélheti otthon, az iskolában s ezen

*) Ez tartja fenn az orthodox zsidóság körében a tengernyi német vezeték nevet is. Sárospatakon p. o. évtizedek alatt alig egy pár intelligens zsidó érezte szük-ségét annak, hogy német nevét magyarra változtassa. R.

ilyen buzgó vallású városban, mint a minő Ve-lence. Csak temploma 96—98 van. — Megte-kintettünk vagy 10—12-öt. Egyik méreteivel imponál, másiknál a művészi architektúra a meg-lepő, ez különleges gót stílust, amaz bizánci izlést tüntet fel, itt a dózsék temetkező helye, amott remek lovas márványszobrok, oltárok. Epp kezdették fekete fátyollal betakargatni. Kö-zeledett a Nagypéntek. Legjobban érdekelt a templomok között az u. n. Mezitlábosok tem-ploma. Én ugyanis azt hittem, hogy az egész tem-plomi közönség mezitláb tartozik az Ur elé járulni, hát nem utolsó élvezet lesz egy sereg szép velencei hölgyet mezitláb látni. De esa-lódtam. Csak a papok járnak mezitláb. Az pe-dig egy sem volt a templomban. Valószínű, hogy otthon készültek a másnapi bójtre. Így tehát csak arra szorítottunk, hogy a templom-szolgának minél kevesebb borralalót adjunk.

A délutáni gondolászás a legkedvesebb em-lékeim egyike marad. Egyéb emlékem tulajdon-képen nincs is, mert azt a szép karrarai hőfé-hér márvány fátyolos hölgy-szobrot, mely a csikágói világiállításon a 2-ik díjat nyerte, csak a tokaj-hegylajai szállóm árán tudtam volna megszerezni: de meggondoltam a dolgot, mert a márvány-menyasszony is jó valami (még jobb a nem márvány); de a kellemes ízű „szamo-rodni” sem megvetendő esemege. Megelégedtem tehát ebből a híres velencei tükör és disztárgyak gyárából — egy árjegyzékkel. Nem azért emlékszem én kellemesen vissza erre a gon-dolászásra, mert 7 hölgyet vagy 49-szer emeltem ki a gondolából, sem azért, mivel óránként egy

imádkozik a templomában, ezen esküszik örök hűséget a szerelemből választott feleségnek... Azért a zsidóságért, a mely a hátam megett is magyar s vallását nem a nyelvéért, hanem annak a igazságaiért szereti... s a ki ha már nem lehet héber (mert hát — hiába — nem lehet!), hát ne akarjon galicziai-német lenni Magyarországon s ne akarjon inkább német lenni, mint magyar!!...

Talmud-iskolákkal, jesibákkal, népiskolát is alig végzett rabbikkal nemzeti eszményeket nem szolgálhatunk!

De ime, mit látok?! S.-A.-Ujhelyből öröm-hirt röppent szét a „Zemplén”-nek ugyanaz a száma, a melyből az én kiáltó szómra támadt visszhangok egy része is kihallható. — „**Ma-gyar hitszónoklat**” a zsidók egyik templomá-ban s nyomában mennyi édes, boldog érzés — legalább a Zemplén hasábjain!!*) Tapolezai rabbik! „Szülessetek sokan!” Az a magyar szónoklat és az én feljajdulásom egy és ugyanaz s a kinek füle van, meghallja és megértheti mind a kettőt!...

Radácsi György.

Levelezés.

Varannó, júl. 25.

Tekintetes szerkesztő úr!

Andrássy Sándor gróf, a vármegyei gazd. egyesület elnöke, f. hó 22-én ellátogatott hoz-zánk, hogy hivatásához hiven vagyoni állásunk javításához utat mutasson.

A nemes gróf emberszeretetének egész he-vével ismertette a szövetkezetek szervezetét egy igen népes gyülekezet előtt, mely a kisedóví nagytermét egészen betöltötte. — Hálás szív-vel, s őszinte tiszteletünk egész melegeivel föl-sértük jóakaró előadását, melynek végével föl-kért, hogy nyilatkozzunk, vajlon nem látjuk-e szükségét, hogy az ismertett szövetkezet ná-lunk is otthont találjon.

Elsőnek szólalt föl Cséri Herman, a hely-beli takarékpénztár igazgató-elnöke, rámutatván a helybeli takarékpénztári intézetre, mint olyanra, mely a hitelszövetkezet szerepét egészen betölti, elfogadván a legkisebb betétet is egészen egy koronáig, s kölesönképp legkisebb összeget is utalványoz. Kamatot 8°/o-ot számít s így a hitelszövetkezettel majdnem versenyez e téren is.

Utána beszélt Simonovics S. dr. járás-orvos a hitelszövetkezet ellen; aztán *Szed-lyiszke* község lelkésze melegen pártolta a szö-vetkezetet, kimutatván, hogy a tak. pénztárnál a kamat jóval többre megy fel 8°/o-nál. E föl-szólás alatt kissé hangosabban megnyilatko-zott az ellenszenv némely izr. polgárok részéről, mint a gyűlés megkezdésénél uralkodó hangu-latból jósolható lett volna, de a következő *Lam-pel N.* tak. pénzt. könyvelő felszólalásánál is-mét az előbbi mederbe tért a tanácskozás, ki a 8°/o-ot védte az intézetnél.

A következő felszólaló *Kovácsy Gyula* sókúti ev. lelkész volt, ki a népre áldásnak mondta a szövetkezetet, mint a mely a fillé-rekből gyűjtött tőkével elvonja a népet a keres-mázástól és így megveti erkölcsös életének alap-jait. — *Csöke dr.* a két észlelhető irányzat és a

*) Tessék elhinni, hogy a szivekben is! Én ott volt-am, láttam, sőt bizonyosan tudom, hogy igen. Szerk.

líramba került, hanem mert ebből az alkalom-ból ismerkedtem meg egy valódi, hamisítatlan velencei hölgygyel. A negyedik emeleti padlás-szobácska ablakán könyökölt ki, nézve a vigan surranó gondolákat, valószínű, hogy egy gon-dolásra gondolt, vagy azt gondolta, hogy mi gondolunk rá a gondolánkban, pedig mi semmit sem gondoltunk, én végre még is azt gondol-tam, a mit a költő is gondolt, — gondoltam merészet és nagyot. Intettem neki fehér zseb-kendőmmel, ő visszaintett; aztán kalapommal köszöntém, ő meghajtotta magát; majd esőket küldtem hozzá a magasba, ő visszaintette a mélybe. Hejh, sóhajték, ne volna csak köztünk ez a négy emelet s ez a nagy tenger! A gon-dolás azonban nem bírván fogékonysággal ér-zelgéseink iránt, gyors ügetésre nógatta csónak-paripáját. Ez utunkban még megtekintettük a nevezetesebb templomokat, a híres Colleoni lovas szobrot, a már előbb tisztelt remek tükörgyárat és raktárt s a látnivalók koronáját: egy varró leányiskolát. Vagy 50—60 gyönyörű, fiatal, olasz leány finom kézimunka készíttéssel foglalkozott itt, megriadva, esodálkozással néztek reánk ra-gyogó szemekkel. Dalo!gatva, beszélgetve gon-doláztunk még egy óráig, evezőünk sok, érdekes magyarázattal mulattattot bennünket. Ezek itt a lagunák, mondja, itt látszik a tenger feneke, a ledugott evezővel a földet érte, de már pár lépésre a feneketlen mélység. E miatt nem lett kereskedelmi világváros. Velencéhez nem jöhet közel a gőzhajó. Most már értettem, miért kellett nekünk olyan messze a várostól, a ten-ger közepén kiszállani a gőzösből.

Folytatás a II. mellékleten.

félreértések helyreigazításával foglalkozott beszédében. *Antalóczy* Antal járásbíró a gróf nemes intencióit helyeselte, a szövetségek létjogosultságát a körülmények alakulásától tette függővé. — *Vladár* Emil nem tartja fölfogásával egyezőnek, hogy mindig csak azon igyekezünk, hogy a népek könnyűvé tegyék a költséget. Lelke egész meggyőződésével a fogyasztási szövetségek mellett foglalt állást, melyek míg egy részről olesóbbá teszik a megélhetést, más részről képessé arra, hogy a különböző állérből előnyösebb vagyoni állapotnak vessék meg az alapjait. — Helyesléssel találkozó szavait elnöklő gróf azzal a megjegyzéssel fogadta, hogy a hitelszövetségek megerősödését követi a fogyasztási szövetségek. Ismertette azután még a szövetségek alakulását. — Most *Füzesséry* főszolgabíró emelt szót s köszönte meg a nemes gróf jóakaró fáradozását azzal az óhajjal, vajha a nemes intencióknak nálunk a szegény nép javára mihamarább foganatjuk lenne. Ezután az elnöklő grófot éljenző gyülekezet szétszólt.

Ennek kapcsán referálom egyszersmind, hogy *Andrássy* Sándor gróf fáradozása nálunk nem volt meddő, mivel az elvetett mag a zivataros légkör ozónjától megtermekegyült talajból már is szépen kél, s a hitel- és fogyasztási szövetségek már eddig is százon felül járó aláíratkozással a megalakulás stádiuma előtt áll.

Létre jött *Bodor* Gábor főerdész lángbuzgalmát fogja hirdetni.

Hírek a nagyvilágból.

XIII. Leó pápa ismét visszanyerte erejét, követi előbbeni szokásait s orvosának, *Lapponi* dr.-nak, teljes reménye van arra, hogy azzal az életerővel, melylyel 90. évét megkezdette, a 100. évet is megélheti.

György trónörökös nagyherceg holttestét Szent-Pétervárt f. hó 27-én temették el országos nemzeti gyászpompával a cári család sírboltjába.

Belgrádban a rögtönítélő bíróság, melyet *Sándor* király azért nevezett ki, hogy itélkezék mindazok fölött, kik részeseek a *Milan* volt király ellen intézett merényletben, a jövő héten megkezdik működését. Minden jel arra mutat, hogy *Pasics* volt miniszterelnök és *Novakovic* volt belügyi miniszter, mint a merényletnek értelmi szerzői, hóhérvölgyre fognak ítéltetni.

Hírek az országból.

A király az utóbbi napokban már annyira jól érezte magát, hogy köszvényes fájdalmaitól megszabadulva részt vehetett az udvari vadászatban.

József Ágost kir. hereg nejével és két gyermekével f. hó 15-étől Tátrafüreden nyaral.

Erzsébet-templom. Ismeretes bizonyára t. olvasóközönségünk előtt is az a kegyeletes mozgalom, mely a főváros r. kat. köréből indult ki, hogy t. i. felejthetetlen emlékü, örökké siratandó felséges asszonyunk *Erzsébet-királyné* emlékére közadakozás útján templom emeltessék az

Amott távolabb van a temető, egy kis szigeten. Itt már csakugyan be kell hozni a halott-égetést, mert nem tudnak hova temetkezni. Barangoltunk aztán Velence szűk zeg-zugos utcáin gyalog is; de legalább is 10-12 nap kellene arra, hogy az ember e különleges, érdekes várost csak nagyjából is megismerje.

De közeledezt az indulás órája. A nap hanyatlóban volt már Italia csizmaszárának felső része mögé, a „*Dániel Ernő*“ hűségesen várakozott visszainduló utasaira. Elbűvölt a sok szép látnivaló, nagy élvezetet nyújtott e világhírű város megtekintése, de még is szívesen váltam meg tőle, s azt hiszem, magyar ember nem is tudná megszokni, hogy állandóan ott lakjék. Vagy két pár nászutast szinte megsajnáltam, úgy össze voltak törve, csak úgy lézengtek, mint a beteg legyek, mert bizony nagy törődéssel jár az a folytonos éjjeli utazás.

A velencei élelmesség gondoskodik róla, hogy a távozóknak kellemes legyen az elbűsülés. Az induló hajó körül gondolákon énekesek és énekesnők zengedeznek szép olasz dalokat, ceterán, hárfán, gitáron játszanak, míg egyik társuk a hajó karfájára támaszkodó s gyanutlanul élvező utasokat pumpolja meg egy pár cent erejéig.

Alkonyodik. Kigyulnak a lángok. Fölsívit a hajó éles füttye, s lassu zakatolással, mintha akarna is menni, nem is, — indul a hatalmas alkotmány. Az összes utasok a hajó hátulsó részére gyűlnek, hogy még néhány percig gyönyörködhesse a sajátságos tündéri látványban, úgy mutat a város, mintha a tenger égne,

ország fő- és székvárosában, melynek falai között nap-nap után imádkozni fognak a nagy emlékü királyné lelkiüdvösségeért. E kegyeletes terv kiviteléhez a központi gyűjtő-bizottság a mozgalmat most már az egész országra kiterjesztette és a vármegyékben szervezendő gyűjtő-bizottságok pártfogójául özv. *Sennyey* Pálné bárónő öccsiját nyerte meg. A szép és kegyeletes mozgalmat t. olvasóinknak legmelegebb hajlandóságába ajánljuk.

I. b. Erzsébet királyné emléksobrára csak magához a „Nemzet“ szerkesztőségéhez, eddig kétszáz ezer forintot felül gyűlt be.

Petőfi-ünnep. Voltaképp csak holnap, júl. 31-én, telik be 50 esztendeje, de a nemzet közmegegyezéssel ma, vagyis vasárnap ünnepli kegyeletes emlékét annak, hogy a magyar költészet egének legragyogóbb csillaga, a közszabadság érzésének leglelkesebb dalosa, *Petőfi* Sándor, a „magyar Tyrtaeus“ a halhatatlanság örök keletjére költözött. Nem szállunk pörbe a Végzettel... oltártűzet gyújtunk inkább s leborulva adunk hálát a magyarok hatalmas isteneknek, hogy nekünk magyaroknak adta a világirodalom legbámulatosabb tüneményét, *Petőfi* Sándort, kinek lantja iránt való szerelmünk oltáhatatlan léggel ég szívünkben. És mondjuk *Boruth* Elemérel:

... Te élsz s élni fogsz, míg e vén tekének
Egyformán kerengő élete tart...
És akkor is csak az öhet meg téged
Ki megéli az utolsó magyart!

Schusztér Konstantin dr. előbb kassai, utóbb váci püspök elhunyt. Az egyház és a haza egyaránt gyászolja a nagyérdemű főpáspört. A székes káptalanhoz intézett levelében *Wlassics* vallás- és közoktatásügyi miniszter igazán is, szépen írja róla: „... A legnemesebb lelki erények gazdag birtokosa volt a diéső elhunyt, ki mindig igazi emberszeretettel, önzetlen áldozatkészséggel sietett segítségére a szükségét szenvedőknek. Halálát a katolikus egyház minden híve, minden hazáját szerető magyar ember és minden nyomorgó szegény siratja.“ Közéleti tevékenységének köre a templom, iskola és kórház volt. Lemondva teljesen a maga személyi kényelméről, minden igyekezetével azon volt, hogy áldozhasson, a mint hogy áldozott is százezreket és újra százezreket a közjótékonyok oltárain. Végelgyengülés, a gyenge táplálkozásból származott erőelfogyás, okozta halálát a „takarékoság nagymestere“, nek, a ki „közgazda volt a jótékonyágban.“ Áldás emlékére!

Különbélek.

— **Személyi hír.** *Sziráky* Barna, a kassai törvényszék elnöke, kedves földünk és barátunk, szabadságát családi körben városunkban élvezi.

— **Előléptetés.** *Görgey* Gyula újhelyi járásbíró és *Képes* Gyula törvényszéki bíró igen tisztelt barátainkat a VII. fizetési osztályba léptette elő a miniszter. Gratulálunk!

— **Jubileom.** Az újhelyi önkéntes tűzoltóegyesület ez idén ünnepli huszonöt éves fennállását. Az egyesület a negyedszázados évfordulóját

a gondolák apró lámpásai összeolvadnak a gáz fényével s mintha ezer meg ezer lidére tűz táncolna a barna tenger hátán. Már teljes gőzzel megy a hajó, homályba borul már az egész látóhatár, csupán a hajó lámpái világítanak s kerekük zakatolnak ijesztően, rémesen. Ismét kinn van a hajó a nyílt tengeren, az *Adrián*, Isten kezében.

Ezt az utat már átaludtam. Már állott a hajó a fiumei kikötőben, midőn felébredék. Aztán vonatra. Szinte föllelékzettünk, midőn száraz földet éreztünk lábunk alatt, mégis biztosabb talaj ez, mint a víz. Szinte el voltunk kábulva a látottaktól. A lélek nem tudja, nem bírja befogadni a változatosságok sokaságát.

Hanem a hangulat kitünő volt. Az utasokkal beszédbe ereszkedtünk. Egyik jámbor uti társamat, ki szégyenkezve vallotta be, hogy ő még nem volt Velencében, megtámadtam. S aztán félénken kérdezte: nem volt-e valami bajunk a nagy tengeren? De bizony, látja, az az uti társam belefejt a tengerbe s el is nyelték a cetihalak, de összeveszték rajta oda lenni a tenger gyomrában s egy fűrészhal kihasította a hasát a cetnek, s barátom ezen a nyílason kibujt, feljött a víz színére s mi ismét felvettük a gőzhajóra.

E közben vonatunk Magyarország földére robotogott. Ez az, ez a valódi, ez a Haza!

Magyar ember csak itt érezheti jól magát. Ezen kívül — mint a költő írta — nincsen számára hely! Ezt az utat különben 50 ft. utiköltséggel bárki megteheti.

f. é. szept. 3-án illő fényvel és pompával fogja megünnepelni. Az ünnep sorrendjét annak idején közölni fogjuk.

— **Változások főgimnáziumunk tanárkarában.** A kegyesrend ft. kormánya, mint a „Z. III.“ értesül, a jövő évre a tanártestület személyzetébe az a változtatást tette, hogy áthelyezte: *Kovács* Endrét Lévára, *Eberhardt* Bélát Veszprémbre, *Tóth* Pált, 42 évi tanítás után, nyugalomba helyezte, ugyszintén *Kövessy* Kálmánt is 31 évi tanítás után, a ki egyszersmind áthelyeztetett a váci társházhoz. Helyeikbe jönnek: *Cserei* József Temesvárról, *Horváth* Sándor Veszprémből, *Somogyi* István Podolinból, *Szalai* Károly Kolozsvárról, *Jakobinyi* Alajos szintén Kolozsvárról. *Kereskedő* László világi okl. tanár állami szolgálatba lépett. *Tóth* Pál atya továbbra is az újhelyi társháznál marad s mint vicerektor és házi lelkiatya fog működni.

— **A Petőfi-ünnep Újhelyben.** Hősi halált halt legnagyobb lantos költőnk, *Petőfi* Sándor megdicsőülésének alkalmi ünnepét az „Iparosok önképző egyesülete“ ma d. u. 5 órakor fogja megtartani a Boek-féle kerthelyiségben, melyet erre az alkalomra szépen fölékesítenek. A rendezőség nemzeti színi keretbe foglalt plakátokon hívja meg a polgártársakat, ugyszintén S.-A.-Újhely lelkes honleányait is, a lelkes ünneplésre. Nem is kételkedünk abban, hogy a hétköznapi vesződségekből kibontakozó derék iparos ifjúság önképző egyesületének eme szép ünnepén szívvel lélekkel vesz részt városunknak „színe, virága, java“ — és a mi buzdításunk nélkül is emelni fogja jelenlétét „a szép, derült ünnepet“. Az ünneplés sorrendje a következő:

1. Nemzeti himnusz. Eneklő a daloskör.
2. Ünnepi beszéd. Mondja: Matolai Etele.
3. Nemzetemhez. *Petőfi*től szavalja *Bajusz* József id.
4. *Petőfi* 50 éves halála napján. Irta: *Fejes* István, szavalja: *Rohoska* József.
5. Int a zászló. Csatadal. Eneklő a daloskör.
6. Alkalmi beszéd. Tartja: *Biró* Pál.
7. Egy gondolat bánt engemet. *Petőfi*től szavalja *Szöllősi* Endre.
8. *Rákóczi*-induló. Eneklő a daloskör.
9. Levél *Petőfi* Sándornak a mennyeországra. Irta és szavalja: *Bajusz* J. id.
10. Szózat. Eneklő a daloskör s vele az ünneplő nagy közönség. A bemenet mindenkinek szabad és ingyen.

— **Honvédeink hazaérkezése.** Az Újhelyben állomásozó honvédszázalaj a Kassán végbement néhány heti gyakorlatról aug. hó 4-én tér haza, azonban rövid idő múlva ismét visszamegy, hogy az őszi nagy hadgyakorlatokon résztvegyen.

Bauer Lénárd. Nagy gyász szállott az újhelyi piaristák házába. *Bauer* Lénárd rendtársuk, a főgimnázium rendes tanára, most esőtörtökön, agyszélütés következtében egész váratlanul meghalt. Erthető igazatosságát okozott már a déli órákban elterjedt leverő hír, hogy a hatalmas, erős testalkatu férfit szélütés érte és megdöbbenést és fájdalmas részvétet, a mikor este felé megtudtuk, hogy a kegyetlen sors mily rövidesen bánt el vele, amikor oly hirtelen szólította el közülünk a még csak 43 éves férfit. Semmi előzménye nem volt a katasztrófának. Azelőtt való este vacsora után a „refektórium“-ból egész jó érzéssel tért nyugodni. Másnap reggel, szokása szerint, megitta a pohár friss vizet, melyet kiszolgálója hozott, s vakáció lévén, még azután is ágyban maradt. Hanem amikor már dél felé járt az idősmég sem jött ki: szobáját kinyitva, ott találták ágya előtt a padozaton, eszméletlen állapotban. Rögtön orvosért szalasztottak, azonban egy *Löcherer* Lőrinc dr. főorvos, mint a *Rosenberg* Bernát dr. igyekezete már hiábavaló volt, eszmélete esti hat óráig, amikor lelkét kiadta, többé vissza nem tért. Szeretett rendtársainak, kedves tanítványainak, jó barátainak és tisztelőinek egész serege állta körül a megboldogultnak ravatalát, a kiben a jó pályatársat, mindig szeretett, kiváló képességű magyar irodalomtanárt, az önzetlen szerény jó barátot, a köztisztelőnek és közszeretnek örvendő férfi elvesztét gyászoljuk; a kiben a haza- és szabadságszeretet lángja is oly magasan lobogott, hogy tanítványainak mélyen és kiüríthatatlanul tudta szívébe oltani ama szent erényeket. A megboldogult kegyes-tanítói rendi áldozópap, rendes tanár, az ifjúsági önképzőkör vezetője s a nyolcadik klasszisanak évek óta osztálytanára volt. Tanította a magyar nyelvet az V., VII. és VIII. osztályban, a latin nyelvet a VII. osztályban, a filozófiai propedeutikát a VIII. osztályban. Es eme sok és nehéz teendőit mindenkor nagy tudással, széles látókörrrel pontos lelkiismerettel teljesítette. Előadásait okos, értelmes magyarázatokkal kísérte, amiért aztán tanítványai előtt nagy tekintélyt és ragaszkodó szeretetet szerzett magának. Dióhéjba szorított jellem-

zését megtoldjuk még azzal, hogy a mindenkor komoly férfiú kényelemszerető, kevés mozgású, rendkívül vérmes ember volt s talán ez okozta korai halálát. A társaság tagjai külön jelentéssel tudatták halálát. Temetése fényes halotti szertartással, a legáltalánosabb részvét közt, tegnap d. u. ment végbe. Koporsóját, melyen a rendtársak koszorúján kívül ott ékeskedtek jó barátainak és volt tanítványainak, úgyszintén a kassai premontrai tanárok koszorúja is, a rk. temetőben, helyezték örök nyugalomra. Ny. b.

Mulatság „Antallak”-on. Akik Ujhely város környékét, különösen pedig annak nyugatról eső hegyes-völgyes részét ismerik, bizonyára meg vannak győződve a felől, hogy városunk a természet szépségeiben dúslakodó olyan tiszta levegőjű klímával bír, a minek okos élvezése, felhasználása teljesen nélkülözhetetvé teszi a költséges fürdőzést, vagy nyaralást. *Sebeők* Antal dr. törzssorvosjelölt igen tisztelt barátunk már évekkal ezelőtt belátta és jó példával járt elül, a mikor a *Sátorhegy* oldalában remek kilitással és nagy kényelemmel villát építtetett s ezzel kedves családjának irigylésre méltó szép tuskulánomot teremtett. It nyaralnak ők minden évben, a hol ilyenkor jó barátai és tisztelői közül sokan keresik meg a vendégszeretetéről híres, páratlan humorú házigazdát, hogy kedves otthonában vele egy-egy kellemes napot eltöltsenek. — Egy ilyen alkalom volt a múlt hét szerdai napja is, a mikor nemcsak a házigazda szakács-művészetének remekét, tüzes borát élvezték a csodásan ragyogó, ezüstös fényt hintő holdvilágnál pompásan mulató, daloló és dikiéző jóbarátok, hanem ezeken felül a társaság valami szebb, magasabb művelészetben is részesült. A család szemefénye, a bájos *Sárka*, a budapesti zeneakadémia növendéke, ragyogtatta istentől adott kincsét, gyönyörű szép hangját, több darabnak remek eléneklésével, a minek hatását csak fokozta, hogy a zongorakíséretet szintén művészi kéz, a *Polonyi Elemér* mesteri keze, játszotta hozzá. Ezután már felesleges is a kitünő kirándulásról bővebben szólnunk. Mindenki, a ki ott volt, egy ritka élvezetes estének szinte megbűvölő hatása alatt vett bucsut éjfél táján a viszontlátásig a kedves „Antallak”-tól, melynek homlokzatáról már messziről ragyog a találó fölírás „*In parva domo — magna quies.*”

Művészesték. Alkalmunk volt a múlt napokban három ízben is ugyanannyi művészestében gyönyörködni; egyik a vármegyeháza nagytermében, a másik kettő a „Bock”-féle nyári mulatóhelyiségében kínálkozott számunkra. Az első két alkalommal *Odry Lehel*, a m. kir. dalszínház egyik veterán, hajdan a művész-dicsőség mezején magának sok babért aratott tagja és *Várkonyi Béla* művész-növendék, itthon időző földink, szerepeltek. A harmadik estve a megemlélt két művészhez esatlakozott még *Solymosi Elek* színművész is, a ki kassai vendégszerepléséből rándult át hozzánk. Az *Odry* énekéről, játékáról szólva: biz' sajnálattal kell kimonandanunk, hogy már „*tempi passati*” letűnőben van tehetségnek az a fényessége, mely oly sokáig ragyogott a dalművészet egén, — azonban előre haladott kora dacára is még mindig hatásosan énekel, úgyszintén impozáns megjelenése nem marad hatás nélkül. *Solymosi* oly általánosan ismert tehetség és a helyzet-komikum ábrázolásában oly utánozhatatlan művész, hogy kritikán fölül áll. Legszívesebben fordítjuk figyelmünket *Várkonyi Béla* fiatal törekvő művész-jelöltünk felé, ki már eddig is szép elismerést szerzett a napi sajtóban rendkívül ügyes zongorajátékával, tudást és klasszikus ízlést eláruló szép zeneszerzeményeivel. Az ifjú művész-növendék teljes rokonszenvét érdemeli meg különösen azoknak, kik ismerik az ő bámulatos szorgalmát és komoly igyekezetét, legfőképp pedig — szerénységét. Ha figyelembe vesszük még azt is, hogy gyermek kora óta iskolai kötelezettségének mily pontossággal felelt meg, s jelenben is művészi pályája mellett még egyetemi kurzusait is jeles sikerrel végzi az önfentartás gondjai közepett: előre is csak gratulálhatunk osztályrészéhez — a szép jövőhöz. —r.

Petőfi-ünneplés. Varannón, az ott és V. Csemernyén vakációzó középiskolai derék tanuló ifjak *Petőfi* Sándor koszorús költőnk emlékére ma este 8^{1/2} órákor, a kisdudóv termében, ünnepséget rendeznek. Belépődíj: személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. A tiszta jövedelmet a „*Petőfi-ház*” és a helyi kisdudóv javára fordítják.

Lelkészválasztások. Az *Erdélyi* Sándor halálával megüresedett m.-jesztrebi egyházba *Kozma* Antal gereselyi ev. ref. lelkész, felső-zepléni egyházmegyei tanácsbíró, — a *Molnár István* halálával megüresedett lasztóczyi egyházba pedig *Erdélyi* András m.-iszépi ev. ref. lelkész választották meg. Választóknak és választottaknak gratulálunk! —n.

Próba-bál. Révész Imre táncitanító, ki most körünkben működik, aug. 1 én fényes táncmulatsággal fejezi be az idei táncitanítását. A mulatság, melyre szívesen felhívjuk az érdeklődők

figyelmét, a régi „*Nyul*”-nak erre az alkalomra szépen földiszított kerti helyiségében lesz. A nagy számú növendéksereg 14 különféle táncnemet fog lejteti, azok közül négy újság számba megy, s mint halljuk, művészen van betanítva és nagy feltűnést fog kelteni. —r.

Helyreigazítás. A s.-a.-ujhelyi közös temetőben létesítendő épületek ügyének versenytárgyalásán nem *Klein*, de *Zombori János*, városunknak és környékünknek ez a szoliditágról ösmert és kedvelt építész-vállalkozója nyújtotta be a legolcsóbb írásbeli zárt ajánlatot. Ma egy hetes tudósításunk tévedésből ezt az ajánlatot a *Klein* Izidor építészvállalkozó nevével hozta kapcsolatba, mit is ezennel helyreigazítunk.

Meghívó. A s.-a.-ujhelyi m. kir. dohánygyár munkásnői f. évi augusztus hó 6-án, a „*régi Nyul*” kerthelyiségében, Dandás zenekarának közreműködésével a „m. kir. dohánygyár szegény munkásnők gyermekeinek felruházására” jótékony célú zártkörű nyári táncvigalmat rendeznek. Belépődíj személyenként 1 ft. Caládjegy 3 személyre 2 ft. Kezdeté este 6 órákor.

A gesztelyi csata. Nekünk zemplénieknek is volt tegnapelőtt, jul. 28-án, egy nevezetes évfordulónk az egyesült orosz és osztrák hadak ellenében ötven évvel ezelőtt vívott élet-halálharc sorozatából: a gesztelyi csata, melyet Leiningen gr. tábornok vezérlete alatt a 7-ik honvédhadtest, kivált pedig tüzérségünk küzdött ki diadalmasan a *Hernád-Sajó* vonalának megtartásáért a hadseregünket már akkor üldözőbe vett és Miskolc alól *Grabbé* tábornok vezetésével támadott orosz haderő ellen. A gesztelyi győzedelmes csata tette lehetővé, hogy a honvédsereg júl. 29-én Tokaj mellett minden baj nélkül átkelhetett és aztán folszedhette a Tisza hidját maga mögött. Fajdalom: a visszavonulásnak ez az útja Világoshoz vezetett!

Értesítés. *Molnárné-Dohnal Anna* urnó, a bécsi zeneakadémiának kintünően végzett s ugyanott művészi oklevelet nyert növendéke, ki 4 évi kintünő, szakszerű tanítása révén városunk közönségének legnagyobb meglegedését nyerte el, a következők értesítést teszi közzé:

Azon tapasztalat folytán, hogy immár négy éves itteni működésem alatt mindig több tanítvány jelentkezett nálam zongoratanulásra mint amennyit magánórákra elfogadhattam: van szerencsém a t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy f. évi szeptember hó 1-től a magán zongoráorákon kívül iskolai rendszerben, a növendékek előhaladottsága szerint összeállított tanfolyamokban is fogok oktatást adni a zongorajátásból és annak mellékszakaiból, úgymint zeneelméletből, összhangzattanból és zenetörténetből. *Havi tandíj 4 ft.* Ezeken kívül — a mint eddig is tettem — oktatást adok francia és német nyelven. Jelentkezések eszközölhetők lakásomon. (Széchenyi-tér).

S.-A.-Ujhely, 1899. júl. 29.

Molnárné Dohnal Anna.

A „Zemplén Naptára”-ról. Vármegyénk, városunk és a szomszédos vármegyék intelligens kereskedői és iparosai már is sietnek felhasználni az alkalmat, hogy a kiadásunkban megjelenő „*Zemplén Naptára*”-ban hirdessenek és így üzleteiknek jó hirt, nevet szerezzenek. — Naptárunk tartalmából, melynek összeállítását ismét a „*Zemplén*” szerkesztője volt szíves elvállalni, egyelőre keveset árulhatunk el; de annyi már most is bizonyos, hogy a minden ízben zempléni tartalmu, számos képpel illusztrált és elegáns kiállítású naptár nemcsak ki fogja állani a versenyt a fővárosi naptárakkal, de irodalmi színvonalánál, mint a „*Hivatalos Rész*” belső becsénél fogva is, nélkülözhetetlen minden hivatalban s magánosoknál. Miután a naptár nyomását a jövő héten már megkezdjük: felkérjük a hirdető közönséget, hogy hirdetéseiket mielőbb adják be, s gondunk lesz rá, hogy a hirdetés izléses és feltűnő kiállítású legyen. A hirdetések ára annyira mérsékelt, hogy a hirdetés mindenkinek hozzáférhetővé van téve. Több oldal hirdetésnél megfelelő árkedvezmény.

A kiadóhivatal.

A „Zemplén” fekete táblája. Czékén — írja egy odaváló — a kolera kitérőse küszöbön áll! Az 5—6 hét alatt elhullott dögg sertések szanaszét hevernek, bent a községben fekvő *Várhegy* bokrai közt, az országot mentében továbbá a vásárookra járó nép fertőzésére: a Hangyás, Bükkös, Bércz, Magami-gödör, a kásóierdő gödrei és a ezéki temető sűrű ákácsoai között. A levegő a ezéki Gödör-utcaiban, melyből a Várhegy emelkedik, dögleletes. Az eddig elődölt sertések száma 150—200 db. Jó volna tudni, hogy ki ki hová rejtette elhullott sertését. A fertőtlenítés több napot venne igénybe, perccel sem kellene vele késni, mert kitör a kolera. Kérve kérjük a j. erélyes főszolgabíráját, hogy késedelem nélkül intézkedjék.

Lólopás (?) Nagy ribillió volt a múlt héten a rendőrségnél. Ugyanis V. gazdatiszt bejelentette, hogy istállójából egy lova eltűnt,

azt valaki ellopta. Nosza lett erre kutatás, keresés, telegrafálás mindenfelé; mozgositották a rendőrséget, meg a esendőrséget, hogy ezt a régi lóköltő világból megmaradt büntettest kinyomozzák. Három napig nem volt a kutatásnak semmi látszatja, akkor azonban a lovat a szálláskei legelőn bitangolva megtalálták. Kiderült aztán az is, hogy került oda a ló. Lukács Janesi szerdahelyi legény, ki ezelőtt a károsultnál szolgált, az éj esőndjében gyakran eljárógatott Ujhelyben lakó kedveséhez. Így történt az a minap is; de mert a pásztorórák pitymallatig tartottak és messze volt hazamenni, az ismerős istállóból lekötött egy lovat s a szerelmetes lovag és mi el is hiszszüknek a regényes históriát, mert hogy csakugyan el akarta volna lopni azt a szegény párt, annak semmi észszerű magyarázata nem lehet.

Orkán. Vármegyénknek délkeleti határszélén, különösbbeben pedig a Hernád és a Sajó mentén, borzasztó orkán száguldott végig f. hó 24-én. Az, hogy az országotak szélére ültetett, derék vastagságu akácfaakat kettétörte, vagy kiderítette, még csak hagyján volna; de óriási nagy kárt okozott ez az orkán learatott terményeinkben. A buza-kereszteteket fölkapta, szerte széjjel hordotta a levegőben, vagy pedig beledobálta a folyókba és elusztatta. Kesznyéten mellett a Tisza-szakaszon még másnap is könnyezve nézte az ember, mint úsznak alá százai és ezrei a gazdátlan buzakévéknek. —r. l.

Egy jó házból való fiu tanulóul fölvetetik *Banóczy Kálmán* péküzletében Sátoralja Ujhelyben.

Nag' tűz. Vásárhely községben, írja levelezőnk f. hó 22-én reggel 8 órákor *Baranyecz Mátyas* „ablakos” házában tűz ütött ki, némelyek szerint a kémény gyuladt volna ki, némelyek szerint pedig *Baranyecz* az eresz alatt vasalt s a vasalóból kiesett szikrától fogott volna lángot a szalmás épület, melynek szalmateje, élesztetve a nagy szétlől, pár pere alatt leégett. Az égő épülettől meggyuladt a szomszédban lakó *Kroszkály Pál* földmives szalmafedeles háza, mely szintén leégett. Leégték még a *Varkondi Pál* és *Varkondi János* földmivesek háza melléképületekkel és az azokban elhelyezett takarmánnyal. A kár 2000 forint. Szerencse, hogy *Varkondi János* udvara fákkal sűrűn van beültetve, melyek a tűz tovaerjedését meggátolták és hogy korán észrevették a tüzet, különben a fél falu leéghetett volna. Az oltást nagy buzgalommal *Kolonay Tamás* körjegyző vezette.

Elveszett d. e. tegnapelőtt Ujhelyben, a Papsortól a Heeskén föl egész a *Reichard*-féle borházig vívó útszakaszon, egy kisebb esomag, melyben levelek és irományok voltak. A ki megtalálta adja át kiadóhivatalunknak, a hol pénzbeli illő jutalomban részesül.

Uj-Tátrafíreden a fürdővendégek száma, f. hó 24-éig számítva, 774 volt.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendeltenek. — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstabér és vámpmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig póstafordultával** küldenek **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyárai Zürichben.**

— Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó — 1.

Irodalom.

Az **„Adalékok Zemplén-vármegye Történetéhez** c. havi folyóiratunknak ez évi, egyszerűs mind az V. évfolyamnak *augusztusi* füzeté a következő tartalommal jelent meg: 1. Zemplén-vármegye történelmi földrajza. (XVI. közl.) Irta: *Csánky Dezső* dr. — 2. Zemplén-vármegye taxás nemesei a XVI. században. Egybeállította: *Nagy Gyula*. — 3. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ösmertetése. (43. folyt.) Fordította: *Matolai Etele*. — 4. Történeti jegyzetek Zemplén-vármegyéről (43. folyt.) Ford: *Dongó Gy. Géza*. — 5. *Szirmay* András naplója. (39. folyt.) Közli: *Karsa Ferenc*. — 6. A zempléni nemzetőrség. (7. folyt. és vége.) Irta: *Beke Lajos* dr. — 7. Zemplén-vármegye követi utasításai. (8. folyt.) Irta: *Kerekes György*. — 8. A piaristák Zemplén-vármegyében. (16. folyt. és vége.) Irta: *Hudra János*. — **Levelesláda:** 9. A Doby-család címeres levelei. (I.) Közli: *Doby Antal*. — 10. *Lisza* Taxalis Judeorum. (5. folyt. és vége.) Közli: *Karsa Ferenc*. — 11. A Payzsoss- és rokonesaládok levelesládájából. (III.) Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 12. *Nagy-Mihály* vára és a n.-mihályi kuriák a XV. században. Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 13. **Tárca:** Var-János-tó. (Néprege.) Irta: *Berecz Károly*. — 14. Egy érdekes jelentés a Bach-korszakból. Közli: *Fodor Jenő*. — 15. A szerkesztő postája. 16. A kiadó fölhívása előfizetésre. — A havonként 2—2 iven megjelen

„Adalékok csak 2 kinek, ténetségek ebben község rajzi

lapra t koszor regéke mai sz tatóul. Az isk helyi

tető hiány Finke gyar meret rának, kiváló kel az hasab nagy a kir. melye meger élveze juk is 1 ft.

göny c tetlen állott, riségét milliót ós-kor kat kö vásáro tásait most i zete. M is kap Kapha pest, sében

párisi Raktár dívato túllrul sel, en Libert scin szogál

ador Feje Bert Mór 1 kö

kösz

A s.

W

nagy 23

ják, kije zöd géjú a n szer bar eset ősz kik mér kik ros

lyó teré lett szá mel ber lát

„M

ez

megyéje s ezenkívül feliratalilg kérte ft. és mélt. Zelenka Pál püspököt, hogy a kitünő tanító érdemeire való tekintettel, melyet a népnevelés, magyarosítás terén szerzett s a gazdaságban sikeres tanítása által kivívott: jutalmaztassék meg anyagilag is a jeles tanfőúr.

Vajha Zemplén-vármegye is tudomásul venné ezt, hogy mily kitünő tanerőket bir, kik lelkesült szeretettel karolják fel magyar nemzetünk legszentebb ügyét: tanitanak, jóra való munkás, vallásos nemzedéket magyar nyelven és magyar szellemben nevelnek. Adjon a magyarok Istene édes magyar hazánknak sok olyan kiváló tanítót, mint Szabó Endre mernyiki tanító.

Kölese, 1899. július 21-én.

Bortnyik György,
esperes s ág. hitv. ev. lelkész.

A rovatvezető postája.

S. A. — Tarczal. Szívesen veszem, majd megváltik.

CSARNOK.

Hozsánna.

Hozsánna Néked, földi csaták közt
Áttisztult isteni lélek,
Mindnyájunk szíve melegéből
Sarjadjó, duslombu babérfa.
Lelkünk dalnoka, te napunk, levegőnk!
Unnepelünk! — De nem ugy.
Mint elesett hőst, ki mögött a
Multak kriptavilágának
Várajtaja örökre bezárult, —
De mint a temetők hamvából
Győzelmesen ujjászülető jelenést,
Ki eltépdési végzete gyászat,
Széttuzza nyugalma bilinesét
S a halálban a halhatatlan élet
Zászlóját lobogtatja feléd,
Te, a beteg emberiségnek
Megváltója: Jövendő!

Endrődy Sándor.

A segesvári csata.*)

... Bem tábornok, mint tudjuk, 1849. július 25-én tért vissza Moldvából s egyenesen Székelyföldre utazott. Július 28-án már Marosvásárhelyen volt. Itt találta Damaszkín alezredest, a ki júl. 23-án Szász-Régen előtt Grottenhielm orosz tábornok által megveretvén háromezer főnyi seregevel e biztosabb helyre menekült.

Bem tábornoknak az volt a terve, hogy mindennek előtt Grottenhielm felé utközik s csak ezután fordul Lüders ellen. Amde az orosz fővezér megelőzte őt.

A Székelyföld, ámbátor a sok csapás megtörte népének ellentálló képességét, még mindig hatalmas erőforrása volt szabadságügyünknek. Vereség esetében legtöbbször ide húzódtak a honvédsereg s összeszedvén magát, innen indult új csatára.

Lüders, a ki eszesebb és fürgébb volt mint Paskiewich, belátta, hogy addig szó sem lehet Erdély letiprásáról, míg a Székelyföld bérci közt a magyar trikolor lobog. Elhatározta hát, hogy alaposan végez küzdő honvédeknek e menedékhelyével.

Összeszedi majdnem egész haderejét s öt oldalról nyomul a Székelyföld felé: Dyek tábornok Fogarásról Udvarhelynek, Clam Gallas a Bárczaságból Szent-György felé, Dannenberg tábornok egy tartalék hadtesttel az ojtózi szoroson át Kézdi-Vásárhely irányában, Grottenhielm szász-régeni táborhelyéről Maros-Vásárhelyre s Lüders maga Szebenből Segesvár megszállására. Ezen felül Barnucz vezetése alatt, még egy oláh felkelő banda is mozgósítottatik.

Lüders Szebenben megfelelő őrséget hagyván, 12,000 főnyi sereggel és 32 ágyúval júl. 26-án indult el s harmadnap, júl. 29-én, bevonult Segesvárra.

Bem tábornok Maros-Vásárhelyen értesül a fenyegető veszedelemről. Gyorsan intézkedik tehát, nehogy itt nyomja az orosz. Gaál Sándor háromszéki seregéből kétezer embert magához rendel; Kemény Farkasnak pedig, a ki a havasok alján csatároz, megüzeni, hogy siessen Maros-Vásárhelyre. Parancs megy Stein Miksa ezredeshez is, hogy a gyula-fehérvári ostromsereg zömével húzódjék Szeben felé s közben nyugtalanítsa az oroszokat.

De még tovább terjed körültekintő figyelme: segedelemről is gondoskodik. A felvidéken Kazinczy Lajos parancsnoksága alatt, mintegy nyolcezer főnyi őrhadunk volt.**)

*) Gracza György: „Az 1848–49-iki Magyar Szabadságharc Története” c. könyvének V. kötetéből, onnan az 1078 s köv. lapokról.

**) Kazinczy ezredesnek, utóbb tábornoknak, mint a felső magyarországi hadsereg fővezérének hadtestéhez tartoztak a zempléni mozgó nemzetőrségi századok is. Kazinczy Lajos tábornok Aradon, okt. 25-én, életének 29. évében, szenvedett vértanasítást. A széphalmi Kazinczy Ferenc jeles képzettségű fiát a haditörvényeszk főfelügyelője. Szerk.

összpontosítás elhatároztatott, a Görgey seregéhez kellett volna csatlakoznia. Amde a Hernád-völgy csatáinak zúgó forrgetege elsodorta Görgeytől. Kazinczy néhány napig Máramarosban ödöng, aztán nyugodt egykedvűséggel Szatmár-vármegyébe húzódik.

Ime, nyolcezer csatabíró honvéd, milyen jó volna az nekem! — gondolja Bem. S legott futárt küld Kazinczyhoz, hogy Zilahon át nyomuljon Kolozsvár felé s csatlakozzék az erdélyi részi sereggel. Kazinczy haboz, végre azonban mégis csak utrakél.***)

Ezek a Bem óvintézkedései. Aztán maga is cselekvéshez lát. Ugy okosodik, hogy abban az esetben, ha Lüders tábornagyot sikerül megvernie, az oroszok tervéből semmi sem lesz.

Serege maroknyi: ötezer ember, ágyuja csak tizenkettő; ám vakmerően előnyomul. Július 30-án távozik Vásárhelyről, Székely-Kereszturon s a következő nap, július 31-én, virradatkor Héjjasfalván keresztül Segesvár felé tör, hogy megbirkózzék Lüders tizenkétezer főnyi hadával.

Segesvár a Nagy-Küküllő hegykoszorúzott völgyében fekszik. Vele csaknem szemközt egy kiesiny oláh-szász község: Fejéregyháza lapul meg. A falu mögött lankás hegyoldal, előtte iszapos vízi patak. Fejéregyháza felől a székely-udvarhelyi, tulnan pedig a maros-vásárhelyi országot ereszkedik a völgybe. A két utvonalt itt összeér s aztán egy vonalban kanyarog tovább.

Lüders seregének zöme a'bozotos hegyoldalban táborozott, a kisebb rész pedig valamivel távolabb a maros-vásárhelyi uton figyelt.

Épp tíz óra, mikor a honvédsereg Héjjasfalva felől kibontakozik. Lüders, ámbátor jó eleve értesült a Bem előnyomulásáról, meghökken. Azt hiszi, hogy ez csak aféle tüntető mellékesapat, a főtámadás Maros-Vásárhely irányából jön. Itteni seregeinek vezetését átadja tehát Iwin tábornoknak, ő maga pedig a maros-vásárhelyi uton örkődő dandárához száguld.

Ez alatt Bem közelebb nyomul és harenbe állítja csapatait. A jobbszárny Fejéregyháza előtt helyezkedik el, a középhad az országot, a balszárny pedig a völgy szántóföldjein. Az ágyútegek a fejéregyházi domboldal védő bokrai közt vár a jeladásra.

S tizenegy óraker egyszerűen csak megdörögnék a Bem ágyui. Mindjárt az első lövés talál. Skariatín tábornok szétroncsolt mellel, holtan bukik le ágaskodó paripájáról.

— Jó jel, győzni fogunk! — ujong a honvédsereg.

S mihamar felzug az ismeretes vezényszó: — Szuronyt szegezz! Előre! . . . A balszárny, mintegy 1500 ember, haláltmegvető elszárással tör előre, át a patakon, fel a tulsó domboldalnak. Kétszer annyi az orosz, a támadás nem sikerül. Seabaj; megismétlik újra: másodszer, harmadszor.

Innen is, tulnan is csapatok elegyednek a kemény tusába. A völgy puskák ropogásától, ágyúk dörgésétől hangos.

A röppant tüzelés közepette Bem ágyui annyira átmelegszenek, hogy három közülök elreped.

Igy viharzik az ütközet oszonnatájig. Nem győz, de nem is hátrál egyik fél sem.

Ekkor azonban fordul a kocka. Lüders meggyőződés, hogy Maros-Vásárhely felől nincs mit tartania, egész lovasságával a csatamezőre robot.

Ujone huszárságunk mindjárt az első kozák-rohamnál zavarba jön és hátrálni kezd. Az ijedtség, kivált a harcmezőn, ragadós. Egy-egy csapat kishitűsége igen gyakran az egész seregből kiöli a bátorságot.

Ez történt Segesvárnál is. A huszárok megrettenése, mint a hideg láz átragad gyalogságunkra is s a harc vonalon felbomlik a rend. A vitész sereg, mely akkoraig oly hősiiesen állta a tüzet, csakhamar ijedt tömeggé lesz. Nem hallgat többé se vezényszóra, se intelemre, hanem rémült kétségbeeséssel fut Héjjasfalva felé. A nekibátorodó kozákság persze utána. És üzi, kaszabolja vad, szilaj gyönyörrel késő alkonyatig.

Az irtózatoss hajszában csaknem az egész sereg szétkallódott, megsemmisült. Ime a veszteség: 1000 halott és sebesült, 500 fogoly, 740 hiányzó; ezenkívül 8 ágyú, 2 hadilobogó s a löszter.

Maga az öreg vezér is csodával határos módon szabadult meg. Kocsija feldülvén, az utszéli moesárba zuhant. Itt aztán meglapulva, halottnak tettefe magát. Kilenc óra tájban, mikor már a harc lecsitul, négy Vilmos-huszárt akadt reá s húzta ki a békanyálás hinárból. A kocsit persze szintén az oroszok zsákmányául esett, vele Bem összes podgyásza, a hadipénztár, sőt még az a drágamivű Rákóczi-kard is, a melyet a hőszvezér a kolozsvári honleányoktól

*) Nagy késéssel, aug. 22-én érkezett meg Sibó irányában, hol Gaál Sándor csapatával találkozott. Aug. 25-én, minthogy serege kardcsapás nélkül szétfutott, Grottenhielm orosz tbn. előtt lerakta a fegyvert. Szerk.

kapott ajándékba.*)

Kettesével, hármásával szállingóztak a honvédek a vert sereg után. Sok visszatért, a kinek holt híre volli; de még több maradt el olyan, a kirel azt hitték, hogy majd csak előkerül. Ez utóbbiak közé tartozott Petőfi Sándor is, a nemzet dalosa.

Petőfi, mint tudjuk, júl. 25-én Bereczken csatlakozott újra kedves tábornokához, Bemhez. Nem hagyja el többé. Vele megy a balvégzetű segesvári csatamezőre is. Székely-Kereszturon meghaltak. Petőfi egy odaváló birtokosnál, Varga Zsigmond vendégszerető házában kapott éjjeli szállást.

Másnap (júl. 31-én) a reggelinél a család viruló leánya, a bájós Rózsika, fölkerítte Petőfit, hogy szavalja el valamelyik költeményét.

Petőfi egy pillanatig elmereng s aztán esodálatos előérzet hatása alatt épp az „Egy gondolat bánt engemet” című költeményének a szavalásához fog. Megrázó erővel zeng szózatot ajkairól az örökszép rapszódia:

Ott essem el én
A harc mezején:
Ott folyjon az ifjú vér ki szivemből,
S ha ajkam örömteli végszava zendül:
Hadd nyelje el azt az acélzörög,
A trombita hangja, az ágyúdörög;
S holttestemen át
Futó paripák
Száguldjanak a kivívott diadalra,
S ott hagyjanak engem összetiporva . . .
Ott szedjék össze elszórt csontomat
Ha jön majd a nagy temetési nap,
Hol ünnepeles lassu gyász-zenével
És fátyolos zászlók kíséretével
A hősokeket egy közös sírnak adják
Kik értek haltak szent világszabadság.

A leányka mélyzöld figyelemmel tekint a költőre. Minő esodálatos vágy, milyen hősi óhaj! Hátha beteljesedik.

Petőfi szívélyesen elbucszik, aztán megy tovább Segesvár felé: a haremezőre. Már dörög az ágyú, mikor oda ér. De az ütközetben nem veszen részt. Hisz még kardja sincs. Csak szemlélő. Itt is megfordul, amott is: majd Bem körül, majd az ágyúk megett, majd Fejéregyházán. Hat óratájt jön a végzetes kozák-roham s a tomboló forrgeteg őt is magával sodorja. Még látják egyesek, a mint menekül hajadonfővel, kigombolközva, nyitott inggalérral. Aztán eltűnik végképp, örökre.

A borzasztó zűrzavar első napjaiban nem igen keresték. Majd csak előkerül. De bizony nem jött soha többé . . .

*) Ez a kard volt az, melyet ezredéves nemzeti ünnepünk alkalmára II. Miklós cár visszaajándékozott a nemzetnek. Szerk.

Vármegyei Hivatalos Rész.

855/főisp. 99. sz. Zemplén-vármegye főispánjától.

Elnöki körlevél.

A törvényhatósági bizottság tisztelt tagjait folyó évi július hó 31-én délelőtt 10 óraker tartandó

Rendkívüli közgyűlésre

szívesen meghívom.

Ezen közgyűlés tárgya:

S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu város által az 1899. évi VI. t. cz. alapján a bor, hús és szesz fogyasztási adók után kivetendő községi pótdadók tárgyában alkotott szabályrendeletnek megvizsgálása és jóváhagyása.

Kelt S.-A.-Ujhely, 1899. július 21.

Hazafias üdvözlettel:

Molnár István,
főispán.

18550 sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak és S.-A.-Ujhely r. t. város polgármesterének.

A hesseni légy (Cecidomyia destructor) az ország több részében még mindig elég jelentékeny károkat okozván: az ellene való védekezés tekintetében a csalogató vetések alkalmazására hívom fel újra tekintetességel figyelmét.

E célból ide mellékelve megküldöm a csalogató vetések alkalmazására és a hesseni légy elleni védekezésre vonatkozó útmutatást s felhívom, hogy azon esetben, ha járása területén a hesseni légy ez évben is fellépett volna a csalogató vetések alkalmazásának módját a gazdaközönségnek a lehető legkiterjedtebb módon hozza tádomására és a védekezési eljárás pontos végrehajtását ellenőrizzék s arról hozzám jelentést tegyen.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 18-án.

Matolai Etele, alispán.

Másolat. 18530. számhoz.

Rövid útmutatás a csalogató vetések alkalmazására s a hesseni légy ellen való védekezésre. — A hesseni légy (Cecidomyia destructor) egy szunyog forma legyecské, mely úgy Európában, mint Amerikában a buzatermesben

már többször egész vidékekre, sőt országokra terjedő pusztításokat okozott a jelentéktelen kinezési rovar oly módon válik kártékonyá, hogy kukacai a fiatal buzaszárakat megrongálják és tönkre teszik, esekélyebb mértékben elősködnek a rozs és árpa vetésekben is. — A rovar nősténye ugyanis parányi petéit őszi elején, szeptember havában a vetések leveleire tojja, a peték kikéln, a kis kukacok a szár és levélhüvely közé vándorolnak le és a levélhüvely tövében megtelepedve a gyöngye szár nedvét kiszívják. Az ily nagyobb mértékben megtámadott gyöngye növényeké ennek folytán elsárgulnak, elfonnyadnak és kivesznek. — A hesseni légynek ősszel (augusztus elejétől, október hó közepéig), hogy ha az időjárás meleg és kellőképpen esős is, két, esetleg több ivadéka is lehet (hiszen egyik-másik ivadéka 14—16 nap nap alatt is érheti el teljes fejlődöttségét). És ebben a gyors és tömeges szaporodásában zajlik a veszedelem. Nem esoda ezután, hogy a szépen kikelt vetés 2—3 hét alatt tökéletesen kipusztul.

A hesseni légy kukacai (teljesen kinőtt korukban 3 mm. hosszúak) a szárákban a levélhüvely védelme alatt telelnek át és ott hosszúság idomu barnás bábokká változnak, melyekből a 3 mm. hosszú fekete legyecke április havában buvik elő. Alig hagyta el a kis légy lábtakaróját, csakhamar párosodik s a nőstény azután haladéktalanul megkezdi a peterakást. E célra a már szárba indult őszi vetéseknél az alsó leveleket, a tavasziaknál pedig a gyökérleveleket választja ki és barnás petéit azoknak felső lapjára helyezi. A parányi petékből melyek szabad szemmel alig láthatók, a fiatal kukacok már néhány nap múlva kikélnek és azonnal az illető levél tövében vándorolnak, oda érve megállapodnak s a levélhüvely védelme alatt töltik álea-állapotuk egész idejét.

Hogyha meleg és esős a tavasz és akad kevésbé fejlettb uza, akkor a hesseni légy tavaszszal is 2—3 nemzedéket ad, ezek azonban nem egyszerre rajzanak, hanem csoportonként úgy a, hogy az idő kedvez nekik. Egy része a hesseni légy bábjaiból elhever egész nyáron át és nem kél ki, más részt a melyet esetleg harmat eső ért és az idő is meleg, kikél és szaporit. Ez adja tehát magyarázatát annak, hogy a zöld tarló vagy pl. jégeső után az árva rozs is nyár derekán (július végén, augusztuselején) is igen fertőzött lehet a rovarról.

A tavaszszal megtámadott őszi vetéseknél tehát a hesseni légy alulról felfelé az első vagy második bütök fölött található, a tavasziaknál ellenben épen úgy mint őszi az őszi vetéseknél tapasztalhatjuk, közvetlenül a gyökér fölött van megtelepedve. Mig azonban ősszel a megtámadott gyöngye szárák, mint említve volt, mind kivesznek, addig azt tavaszszal nem érik meg, mert a kukacoknak rendszeren nem sikerül már a megerősödött növényt egészen előlni. A növénysszár tovább nő tehát, de a tápnedvet szívó kukacok letelepedése helyén annyira meggyengül, hogy később nem bírja el a szalmaszál súlyát, hanem előbb utóbb eltörik. Az ilyen gabonaföld aztán olyan, mintha valaki készakarva össze-vissza gázolta volna, a gyöngén fejlődött kalászok is jóformán mind üresek.

E szerint a hesseni légy kárt tehet ősszel és tavaszszal is, hogy a kettő közül melyik nagyobb az attól függ, hogy a hesseni légynek mikor kedvezett az időjárás jobban? Annyi bizonyos, hogy a kár egyaránt nagy lehet akár ősszel, akár tavaszszal.

Habár a hesseni légy ujabban Magyarországon nem okozott károkat, mégis egyrészt, hogy a veszedelem újból való elhatalmasodásánál, másrészt, hogy a netalán mégis itt-ott lapangó kis fertőzésnek elejét vegyük, feltétlenül szükséges, hogy minden gabona termő vidéken az ezen kártevő ellen legelősebb, de egyuttal legjobb eredményt adó eljárást évről-évre állandóan alkalmazzuk. De az előzetes eljárás a csalogató vetéseknek alkalmazása, alkalmazásuk ideje pedig az aratástól az őszi vetés ideje közé eső időszak.

A csalogató vetések abból állanak, hogy minden táblából, mely gabona nemüvel be volt vetve, vagy a mely mellett az ilyen bevetett tábla volt, már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona, vagy árpa vetendő, mely célra a legsilányabb minőségű, de minden gyommagtól és kivált a folyó üszögtől (Tylenehus Auquillutató) tiszta vetőmag is használható. Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesseni légyek ezekben rakják petéiket. Minthogy pedig ősszel (augusztustól — október közepéig) a hesseni légynek — mint láttuk — két esetleg több ivadéka is lehet, azért tanácsos a csalogató vetést is 2—3 ízben megismételni. Az ilyen csalogató vetés azután, ha a hesseni légy fehér kukacát (álcagát), vagy barna bábját benne találjuk azonnal, de okvetlenül a rendes vetés előtt vagy legkésőbb a tél beállta előtt jól alászántandó, ügyelvé arra, hogy az összes csalogató vetés s annak minden szála tökéletesen föld alá kerüljön és így belőle a légyraj sem az

ész folyamán, sem a jövő tavasz elején ki ne szállhasson, hanem föld alatt elpusztuljon. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerezése is.

A csalogató vetéssel egyazonos jelentőséggel bir az aratás után kizöldült szántóföld (u. n. zöld tarló, árva buza, árva rozs), a mennyiben a nyár végén vagy őszi elején rajzó hesseni légy ellepi ezt a zöld tarlót is és úgy él benne mint a csalogató vetésben. Ez oknál fogva tehát az ilyen vetés (zöld tarló) a rendes őszi vetés előtt, vagy még korábban csak úgy szántandó alá, mint a fönebb ismertetett csalogató vetés.

Hinthogy a légy második nyári nemzedéke szeptemberben szokta petéit lerakni, tanácsos az őszi vetést minél későbbre (október 12-ike után) halasztani, hogy mire a vetés kikél, a legyeknek már semmi nyomuk se legyenek.

A nagyobb mértékben megrongált és tönkretett vetéseket legcélszerűbb kora tavaszszal minél előbb jó mélyen beszántani, ezzel nemcsak azt érhetjük el, hogy a légy bábjai megsemmisülnek, hanem, hogy az illető földterületet a melyről különben is silány termés lett volna várható, még másképen is ki lehet használni: nevezetesen kapás növények termelésére fordítani.

A nyári nemzedék kipusztítására ajánlatos a tarló leégetése, a mennyiben pedig a bábok a gabona szárák alsó bütökén vannak elhelyezkedve, előnyösebb hosszú tarlót hagyni, hogy ekként lehetőleg valamennyi báb elégethető legyen.

Sokkal célszerűbb ennél a tarlót aratás után azonnal minél mélyebben beszántani, a mely eljárással a legyek további fejlődését megakasztván, az őszi vetések a légy támadásaitól lehetőleg megóvatnak.

Mindezeknek a védekezéseknek azonban csak akkor lesz kellő eredménye, ha azokat nem csak egyes gazdák, hanem a megtámadott vidékeknek lehetőleg valamennyi birtokosa alkalmazza. — Budapest, 1899. június havában. M. kir. állami rovarvartani állomás.

S.-A. Ujhely város rendőrkapitányi hivatalától. 1038/rk. 99. szám.

Körözés.

Vadászi Antal itteni lakos kárára egy hajlott hátú jegynélküli tizenhat éves világos tépelt söreányú pej kanca lovat ma éjjel ismeretlen tettes ellopott, ló és tettes azonnali nyomozását kéri.

S.-A.-Ujhely, 1899. évi július hó 24-én.

Rendőrkapitányság.

Heti naptár.

Vasárnap,	július 30. Abdán.
Hétfőn,	július 31. Loyola Ign.
Keddén,	aug. 1. Vasas sz. Péter.
Szerdán,	aug. 2. Lig. Alfonz.
Csütörtökön,	aug. 3. István vt.
Pénteken,	aug. 4. Domonkos.
Szombaton,	aug. 5. Havi B.-A.

A szerkesztő postája.

K. F. — K-Helmec. Hol van Petőfi? e. hozzánk beküldött alkalmi (tegyük hozzá, hogy a tárgyhoz mérten alant járó) poemájából kiadjuk a legsikerültebb négy sort, a mint következők:

„Mint ama négy férfi esodát tett hajdanta
Neki is volt erre esodaszere: lantja.
Még Appoló sem tett azon oly esodákat,
Mint ő, hogy bárányok tigrisekké váltak“...

az a négy férfi pedig, — hogy az olvasó is megértse a dolgot, ne csak mi ketten — a mint költeményében előszámlálja, volt Hénok, Illés, Mózes és Jézus „mind isten romeki“; nem porlottak el t. i. a földben, mert élve fészallottak a mennybe. Petőfi is — mondja az ön poemája — „... mint Illés a tüzes szekérbe“ — „Szárnyas, tüzes véru lován ógbe nyargalt.“
Gr. M. úrnak — Hben. Ösmertetés végett kiadtuk a rovatvezetőnek.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.
Kiadó-tulajdonos: Éhler Gyula.

Hirdetések.

Tk. 251/1899. szám.

Hirdetmény.

Rad község telekkönyve tagosítás, illetve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz., az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. évi XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatott. Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§. alapján ideértve e §§-oknak és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22. §. alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1900. évi márczius 15-ik** napjáig bezárólag a kir. telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak értelmében, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1900. évi márczius 15-ik** napjáig bezárólag a kir. telekkönyvi hatósághoz benyújtásuk, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönb azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1900. évi márczius 15-ik** napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakítások közbejött téves átvezetésből származó bárminemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is esatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a kir. telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Kir.-Helmeczen, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. április 13-án.

Dancs György, kir. aljbíró.

Tk. 1597/899. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tokaji kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak Regulszki János és neje végrehajtatást szenvedő elleni 65 f. 24 1/2 kr. tökéletelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a tokaji kir. járásbíró, területén lévő B.-Keresztur község határában fekvő a b.-kereszturi 642. sz. tjkben Regulszki János és neje Dankó Mária nevében álló 179. hr. 86. ó. i. sz. ház, udvar és 180. hr. sz. kertből álló ingatlanokra az árverést 383 f. 38 kr. sz. cenzel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1899. évi **augusztus hó 16-ik** napjának délelőtti 9 órakor B.-Kereszturban a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 38 f. 30 kr. készpénzben vagy az 1881. évi III. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8 ik szakaszában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. III. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tokajban, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi május hó 25-én.

Nemes, kir. aljbíró.

Tk. 2020/1899. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak Fekete Lajosné, Gergely Mária végrehajtatást szenvedő elleni 260 f. 44 kr. tökéletelés és törvényes járuléka iránti végrehajtatási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a szerencsi kir. járásbíró) területén lévő Tállya községben fekvő a tállyai 104. sz. tjkben A. I. 1. sor, 164. hr. sz. a. foglalt Fekete Lajosné Gergely Mária végrehajtatást szenvedő nevében álló ház és udvarra az árverést 1109 f. 38 kr. sz. cenzel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1899. évi augusztus hó 17. napján** délelőtti 10 órakor Tállya község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladati fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 110 f. 9 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi május hó 9-ik napján.

Zaffry, kir. aljbíró.

Hirdetmény.

Tót-Jesztreb község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1896. évi 2579. sz. szabályrendelettel képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czikkből szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosították.

E czélból az átalakítási munkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1899. évi augusztus 4-én** fog kezdődni s a tervezetek hitelesítésére Bálint Lajos kir. albiró és Lovász Ferencz tkvi átalakító kiküldetnek.

Ennélfogva felhívattak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy megbízott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezetek ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre okadatolt előtjeresztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kifizetett határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15-18., és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7., 8 és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmeznek, illetve hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Gálszécsen, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi május hó 8-ik napján.

Bálint, kir. albiró.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arcszépítő kenőcs.

- ▲ Harmat-Crème a legjobb arcszépítő s kéz-ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
- ▲ Harmat-Crème sem olmo, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
- ▲ Harmat-Crème nappal is használható, miután nem zsiroz s a poudert jól állja.
- ▲ Harmat Crème nem teszi fényessé az arcot s fehérti a bőrt.
- ▲ Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mites-erek (bőr-akák) elmulasztására, napégette s szélkifujta arcznál, s kéznél.
- ▲ Harmat-Crème teljesen zsirtalan, habszerű, jó illatú arczenőcs egy tégelyének ára egy korona.
- ▲ Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.

Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerésznél Debreczenben.
Főraktár S.-A.-Ujhelyben:

Ujhelyi Gyula gyógyszerész urnál.

Gőzcséplők és egyéb gazdasági gépek megrendelhetők a lenti czégnél.

Ugyanott jutányos áron beszerezhető a legjobb minőségű gépolajok, vízhatlan ponyvák, gépszijak.

Az Umrath és társai gépgyárosoknak,

valamint

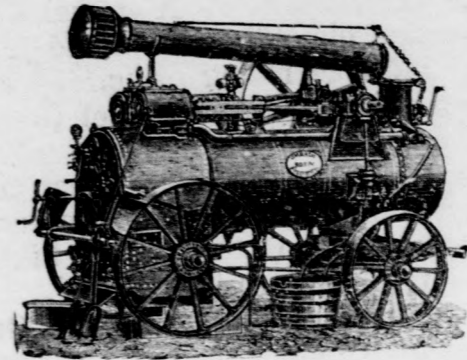
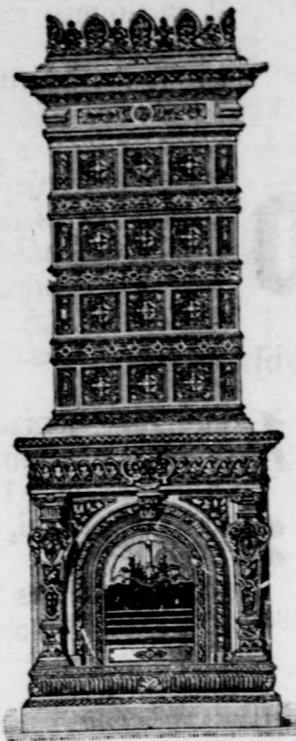
az „Eperjesi Népbank“

cserépkályha gyárnak

bizományi raktára.

BEHYNA TESTVÉREK

vas-, fűszer- és bizományüzlet.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. minister ur 1899. évi július hó 16-án ad 79564. 1898. szám alatt kelt rendeletével a Tisza folyó Tisza-Keszi melletti szabályozási munkálataihoz 6365.3 m³ rőzse anyagnak; 7858 m³ trachit termés kőnek; 1591.325 kgr. 20-as számú és 636.5 kgr. 38-as számú lágyított vassodronynak beszerzését engedélyezvén, ez anyagok vállalati uton való biztosítására az **1899. évi augusztus hó 14-én d. e. 10 órakor** alulírott m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok, melyek a fenti anyagokra külön-külön teendők és melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának a helybeli m. kir. adóhivatalnál történi letételét igazoló adóhivatali nyugta is csatolandó, az alulírott hivatalnál a fenti határidőig nyugtandók be; a később érkezett vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlati feltételek, a kötetendő szerződés-tervezete, valamint a szállításra vonatkozó részletes feltételek az alulírott hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők; ugyanott ajánlati minták is kaphatók.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 26.

Szokolay Emil,
műszaki tanácsos.

A homonnai járás főszolgabírájától.

32/1899. erd. sz.

Árverési hirdetmény.

Munk Félx topolovkai lakos ellen erdőrendészeti áthágás miatt kiszabott 1857 frt pénzbüntetés és 42 frt 60 kr. eljárási költség erejéig vezetett végrehajtás alkalmával 1899. évi április hó 27-én lefoglalt szarvasmarhák, 2 drb. ló s egyéb házi butorok és gazdasági felszerelési tárgyakra az árverés Topolovkára a helyszínére végrehajtást szenvedett házához **1899. évi augusztus hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára** kitézetik, mely helyre és időre az árverelni szándékozók meghivatnak azzal, hogy a lefoglalt ingók ezen árverési napon becsáron alól is — de azonnali készpénzfizetés mellett — fognak eladatni.

Homonnán, 1899. évi július hó 27-én.

Haraszthy Miklós,
főszolgabíró.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közszénel, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléskénél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-téki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czéggeljelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTAD

Hirdetmény.

Mihajló és Brezovecz község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyek az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikkből szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosították.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történi törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1900. évi január hó 29-ik napjáig** bezárolag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1900. évi január hó 29-ik napjáig** bezárolag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történi bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16-ik §-a alapján történi bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1900. évi január hó 29-ik napjáig** bezárolag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján is csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál árvehetik.

Kelt Homonnán, a kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. július hó 8-án.

Dr. Oláh, kir. albiró.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 korona érték

és több kisebb-nagyobb nyeremény,
összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kivánatra 20% levonással azonnal **készpénzben** beváltja

Budapesten: a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8.,
vagy **Szeged**en: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzintézetek a nyerő kívánságára készek az 50,000 korona értékű főnyereményt egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserélni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szeptember 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdékben és egyéb elárúsító helyeken.

Üszonfelárúsítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.

Csak fiatal embereket

érdekel tudni, hogy a

Párisi Dr. Boiton-féle

Injectio Oriental

már néhány nap alatt elmulasztja még a legregibb és legelhanyagoltabb kifolyást is. Felesleges tehát Santal vagy Copaiát használni, mely csak a gyomrot rongja, de a bajt nem gyógyítja.

Kapható egyedül

Zoltán Béla

gyógyszertárban

Budapest, V., Nagykörncs-utca 23.

Ára üvegenként 1 ft. 1.20 kr. előleges beküldésével franco.

Vendéglő megnyitás!

A nagy-szalánczi fogyasztási szövetkezet vendéglője **Julius** házában megnyitott, hol kitűnő ízletes **magyar konyha**, valódi hamisítatlan **bor, friss sör** és egyéb szeszes italok jutányos áron a kirándulandó közönség rendelkezésére állnak.

Kiváló tisztelettel:

Hódos István,
vendéglős, mézárós és
koresmáros.

A szépség

emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsírtmentes készítmény a

MARGIT-CRÉME.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szeptőt, májfoltot, pürsenést, pattanást, bőrkátrát (mitesszer) és minden más bőrbajot. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arczsínét kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arczon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Créme. Ha az arczot naponként Margit-Crémmel masszírozzuk, nemcsak a szeptők, májfoltok és egyéb arczsínzatlanságok tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyeket öregség, gondok, betegség stb. okoztak.

Ovszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható. Nagy tégely 1 ft., kicsi 50 kr.

Margit-hőlgypor 60 kr. Margit-szappan 35 kr. Margit-fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ósz hajnak eredeti színt adja vissza 1 ft. Hajszókító bármily haját arnyozókére fest 50 kr. és 1 ft.

Tanochin pomade legjobb hajapoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári Bohus bajuszpedró dőlczeg, szép bajusz nevelésre 25 és 35 kr.

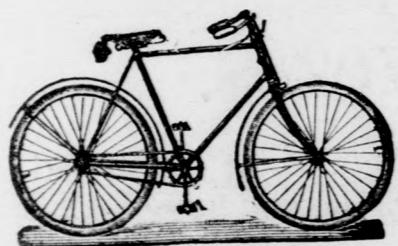
FÖLDES KELEMEN

Arad, Deák Ferenc-utca 12.

Bel- és külhoni gyógyszerészi és higienikus különlegességek, kötszerek, toilette cikkek raktára. Telefon 111. szám.

Főraktár: **Widder Gyula** és **Kádár Gyula** gyógyszerzertárban.

Raktár minden gyógyszerzertárban. 3 frton felüli rendelvények bérmentve küldetnek.

KORNSTEIN IGNÁCZ

S.-A.-UJHELY.

Steyeri fegyvergyári „Waffenrad” és

„Helical Premier” kerékpárok, kerékpár alkatrészek, Reithoffer és Dunlap-féle köpenygyummi és légtömlők.

Mindennemű **vas- és aczélárak, szerszámok, gazdasági eszközök, gépfelszerelési anyagok, géphajtó szijak, ruggyanta áruk** dusan felszerelt raktára.

Oliva, repce, eredeti Mautascheff és Nobel, valamint süritett olajok s Tovatte gépsziradékok.

Vizmentes ponyvák és terményzsákok.

Portland és román csement, kátrány- és asphalt, fedél és elszigetelő lemezek állandó nagy raktára.

Ajánlok használt, de teljesen jó karban lévő **cséplőkészleteket** s **lokomobilokat**, egy használt hibátlan **kazánt**.

Jutányos áruk, előnyös fizetési feltételek.

Csak akkor valódi, ha minden doboz ezimenes védjegyemmel van lezárva.

Alapítva
1866.

Alapítva
1866.

Minden rendszerű
Gőzkazánokat,
Szesz- és viz-tartályokat,
Henze-féle főzőket,
Czefre-előkeverő-kadákat,
továbbá mindennemű
gőzkazán- és gőzmozgony-javításokat
s egyéb kazánmunkákat

legsolidabb kivitelben s jutányos áron szállít és eszközöl

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntődjé

KASSÁN.

Figyelemre méltók!

FIGYELEMRE MÉLTÓ!

A nyári idényben.

Következő biztos hatású ártalmatlan pipere gyártmányok, melyek **HOFMANN BÉLA** az „Arany Oroszlánhoz” címzett ungvári gyógyszerárban, eredeti előírat szerint készítve, nagy kelendőség miatt folyton friss minőségben kapható közkedvelt különlegességek:

„LILIAM ARCZKENŐCS”
„LILIAM MOZSDÓVIZ” és
„LILIAM SZAPPAN”

Mindannyi külön és együttesen a szeplő, májfolt, pattanások, bőrtisztatlanság, bőrátkák (mitesser) ellen kitűnő sikerrel alkalmazhatók! Nem nélkülözhető ezekhez

„LILIAM HÖLGYPOR”

a legjobb s legújabb arczpor: mely mindennapi használat mellett is teljesen ártalmatlan, kellemes finom illattal a nélkül, hogy feltűnnék, kitűnően tapad s az arcznak természetes üde színt kölcsönöz! Kapható fehér, rózsza és crème (barnáknak) színben.

Zemplémmegye és környékére egyedüli raktár:

KINCSESSY PÉTER gyógyszerára
az „Üdvözítő”-hoz S.-A.-Ujhelyt, a fő-utcán.

Hol is kívánatra képes árjegyzékek ingyen adatnak bárkinek s postai megrendelések pontosan eszközöltenek.

Figyelemre méltók.

Idült légcső-, tüdő-, gyomor-, bél- és hólyag-hurutban, húgykő és fűvénny-kórban szenvedőknél az országsszerte **páratlannak** ismert és használt üdítő ital a

PARÁDI

savanyu viz

hatalmas gyógyerővel bir, különösen ott, hol az ivóvíz rossz, vagy ahol gerjes és járványos betegségek szoktak uralkodni, **igen ajánlható.**

Kizárólagos raktár S.-A.-Ujhely részére

MALÁRTSIK GYÖRGY

mindennemű bel- és külföldi természetes ásványvizek raktárában,

fűszer-, esemege és gyarmatáru kereskedésében.

WIDDER GYULA

GYÓGYSZERTÁRA A „MAGYAR KORONÁHOZ”
S.-A.-Ujhely. (Dr. Hornyai-féle házban).

Raktára az összes bel- és külföldi különlegességeknek, legfinomabb angol s francia illatszerek, hölgyporok, szappanoknak. Sebészeti eszközök, kötszerek, gyógyborok, gyógyezukorkák.

Valódi lilium arczkenőcs és szappan

szeplő, májfolt, mitesser s az arczbőr egyéb betegségei ellen kitűnő sikerrel használható.

Az arczkenőcs ára 70 fillér, 1 kor., 1 kor. 40 fillér és 2 kor.
1 darab szappan ára 1 kor. 20 fillér.

Valódi tokajival készített s igen kellemes édes ízű china vas bor

orvosi ajánlatra, vérszegénység, sápkór s a gyermekek gyengesége ellen használható, nagy üveg ára 7 kor. 20 fillér, kis üveg 4 korona.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltenek.
Csomagolás díjtalan.

Első zemplén-megyei honi butor-csarnok

S.-a.-Ujhelyben.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a „Vörös ökör” emeletén lévő 5 teremben a legkényesebb izlésnek is teljesen megfelelőleg jól berendezett

BUTORRAKTÁRAMAT

a n. é. közönség kényelmére ezzel kapcsolatosan ugyanott a földszinten egy **nagyszabású butorraktárral** megnagyobbítottam.

Kik eddig nálam bevásárolni szivesek voltak, meggyőződhetnek azon állításom igazságáról, hogy raktáromban csakis jó és szolid minőségű és bárminő kivánalomnak megfelelő izlésteljes áruim vannak, miért is kérem e kedvező alkalmat megragadni és ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

női- és férfi ruha-divat-üzletemet

nagyrabecsült vevőim kényelmére, a Weckerle-téren lévő, a volt **Kellner József fia** bolthelyiségébe helyeztem át.

Amidőn ezen változtatást b. tudomásukra hozni van szerencsém, kérem, hogy eddig irányomban tanusított nagyrabecsült pártfogásukba továbbra is részesíteni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel:

Wessely Mór.